

POVODNĚ 2010

CO KDY, KDE A JAK PŘI POVODNÍCH

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI, KTERÉ MOHOU VZNIKOUT NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	3
ZPŮSOB VAROVÁNÍ A VYROZUMĚNÍ OBYVATELSTVA	3
CO DĚLAT, KDYŽ ZAZNÍ SIRÉNA:.....	3
ZPŮSOB VAROVÁNÍ OBYVATELSTVA PŘI BEZPROSTŘEDNĚ HROZÍCÍM NEBEZPEČÍ	4
TVARY SIGNÁLU	5
CO DĚLAT PŘI VZNIKU MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI OBECNÉ ZÁSADY	5
POTŘEBNÉ ÚDAJE KE SDĚLENÍ NA DISPEČINK:	5
VÝZNAM TÍSŇOVÉ LINKY 112.....	5
OBECNÉ ZÁSADY CHOVÁNÍ PŘI VZNIKU MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	6
POVODNĚ, ZÁPLAVY A PŘÍVALOVÉ DEŠTĚ	6
EVAKUACE	8
ZÁSADY CHOVÁNÍ PŘI EVAKUACI	8
ZÁSADY PRO OPUŠTĚNÍ BYTU NEBO RODINNÉHO DOMU.....	8
EVAKUAČNÍ ZAVAZADLO	9
NOUZOVÉ UBYTOVÁNÍ OBYVATEL.....	9
ZÁSADY PŘI NOUZOVÉM UBYTOVÁNÍ	9
HUMANITÁRNÍ POMOC A JEJÍ VÝZNAM.....	9
KRIZOVÝ STAV - STUPNĚ A JEJICH VÝZNAM.....	11
KONTROLA OBYDLÍ.....	13
VYKLÍZECÍ A ČISTÍCÍ PRÁCE	14
ČERPÁNÍ VODY	14
HYGIENICKÉ PROSTŘEDKY	14
ROZTRŽIDĚNÍ VĚCÍ	14
STUDNY	18
KANALIZACE, SEPTIK A ŽUMPA	18
VODOVOD	19
ELEKTROINSTALACE	19
BOURACÍ A VYSOUŠECÍ PRÁCE.....	19
OBJEKTY Z PÁLENÝCH CIHEL.....	19
OBJEKTY Z NEPÁLENÝCH CIHEL.....	21
OBJEKTY POSTAVENÉ PANELOVOU TECHNOLOGIÍ.....	22
VYSOUŠENÍ - JEHO DRUHY A POSTUPY	23
KDY ZAČÍT OPRAVOVAT ?.....	25
OPRAVNÉ PRÁCE	25
OMÍTKY	25
PODLAHY	26
PRÁVA A POVINNOSTI POSTIŽENÉHO PRACOVNĚPRÁVNÍ DŮSLEDKY POVODNÍ.....	26
I. ÚČAST ZAMĚSTNANCE PŘI ODSTRAŇOVÁNÍ NÁSLEDKŮ POVODNÍ.....	26
II. POVODNÍ BYL POSTIŽEN ZAMĚSTNAVATEL	27
III. DALŠÍ PRACOVNĚPRÁVNÍ DŮSLEDKY POVODNÍ.....	28
PRÁVNÍ DŮSLEDKY POVODNÍ V OBLASTI ZAMĚSTNANOSTI.....	29
POVODNĚ A DÁVKY POMOCI V HMOTNÉ NOUZI.....	31
POVODNĚ A VEŘEJNÁ SLUŽBA	32
POVODNĚ A SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ.....	32

Mimořádné události, které mohou vzniknout na území České republiky

Čas od času se každý může setkat s událostí ohrožující jeho život, zdraví nebo majetek. Proto je dobré vědět, jaké situace nás ohrožují, jak se v těchto situacích zachovat a ochránit tak svůj život, zdraví, majetek a jak pomoci druhým.

S jakými událostmi se můžete setkat na území České republiky:

- extrémní situace způsobené rozměry počasí (větrná smršť, kalamitní výskyt sněhových srážek - omezení dopravy a přístupnosti postižených oblastí, námrazová kalamita, katastrofální sucho)
- povodně, záplavy (protržení hrází rybníku, ohrožení ledovými bariérami)
- onemocnění většího počtu osob, epidemie, hromadné nákazy zvířat (slintavka a kulhavka, prasečí mor apod.)
- požáry, lesní požáry
- výbuch (únik plynu, čerpadla pohonných hmot, přeprava škodlivin apod.), destrukce budov
- únik nebezpečných škodlivin do ovzduší
- rozsáhlé havárie v dopravě (silniční, železniční, letecké)
- přerušení dodávek elektřiny, vody, plynu, tepla, rozpad telekomunikační a informační sítě

Způsob varování a vyznění obyvatelstva

V případě krizové situace budete varováni a vyzněni sirénami a sdělením o jakou událost se jedná.

- **Informace z hromadných sdělovacích prostředků s celostátní působností podá:**
 - veřejnoprávní rozhlas: stanice RADIOŽURNÁL (pásmo VKV II), stanice PRAHA (pásmo SV)
 - veřejnoprávní televize: programový okruh ČT1 a ČT2
 - tisk
 - soukromé televizní a rozhlasové stanice - Nova, Prima, Evropa 2, Frekvence 1
- **orgány veřejné správy využívají i místních informačních prostředků:**
 - místní rozhlas v příslušné obci
 - místní tisk
 - vyhlášky pro obyvatelstvo.
- **orgány zodpovědné za řešení situace (policie, hasiči, civilní ochrana atd.) mohou navíc použít:**
 - megafony
 - rozhlasové vozy
 - osobní informování

Co dělat, když zazní siréna:

Níže uvedené pokyny platí jen tehdy, pokud zjevně nejde o povodňové ohrožení.

OKAMŽITE SE UKRYJTE:

- Vyhledejte úkryt v nejbližší budově. Tou může být výrobní závod, úřad, kancelář, obchod, veřejná budova i soukromý dům. Děti, které jsou ve škole, je nutné ponechat ve škole a neposílat je domů nebo se snažit je ze školy vyzvednout. Škola se o ně postará a sdělí jim, co mají dělat. Jestliže cestujete automobilem a uslyšíte varování, je nejlepší okamžitě automobil zaparkovat a vyhledat úkryt v nejbližší budově.

ZAVŘETE DVEŘE A OKNA:

- Když se ukryjete v budově, musíte zavřít dveře a okna kvůli bezpečnosti osob uvnitř. Siréna může s velkou pravděpodobností signalizovat únik toxických látek, plynu, radiačních zplodin a jedu. Uzavřením prostoru snížíme pravděpodobnost vlastního zamoření.

ZAPNĚTE RÁDIO NEBO TELEVIZI:

- Informace o tom, co se stalo, proč byla spuštěna siréna a varováno obyvatelstvo a co dělat dále, uslyšíte v pravidelných relacích a zpravodajských vstupech ve sdělovacích prostředcích.

Způsob varování obyvatelstva při bezprostředně hrozícím nebezpečí

V případě mimořádné události, která akutně bezprostředně ohrožuje okolí (např. únik nebezpečných škodlivin do ovzduší) bude obyvatelstvo varováno pomocí sirén varovným signálem „všeobecná výstraha“. Jedná se o houkání sirény kolísavým tónem po dobu 140 sekund, které bude doplněno zprávou o charakteru ohrožení a činnosti, kterou je nutno na ochranu obyvatelstva provést.

Poznámka: Každou první středu v měsíci ve 12,00 hodin jsou sirény pravidelně přezkušovány 140 sekund trvajícím trvalým tónem. V tomto případě žádnou činnost neprovádějte.

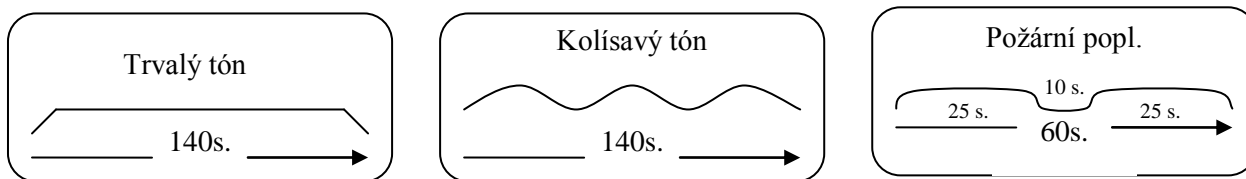
Varovný signál vyhlášený prostřednictvím poplachové sirény

Tón sirény	Význam signálu	Činnost obyvatelstva
Kolísavý 140 sekund	Všeobecná výstraha	Ukrytí, poslech médií

Ostatní signály vyhlášené prostřednictvím poplachových sirén

Tón sirény	Význam signálu	Činnost obyvatelstva	Pozn.
Trvalý tón 140 vteřin	Zkušební tón	Žádná	
Přerušovaný tón 60 vteřin	Požární poplach	Svolání jednotky požární ochrany, záchrana osob, majetku a zvířat	Rozdílná forma u rotační sirény a elektronické sirény

Tvary signálu

Co dělat při vzniku mimořádné události - Obecné zásady

Při ohrožení, o kterém můžete být vyrozuměni prostřednictvím sirén, zprávou v rozhlasu, televizi, z tisku nebo hlášením místního rozhlasu, pojízdného rozhlasového vozu, megafonu a od spoluobčanů, se snažte dodržovat následující zásady:

- RESPEKTUJTE situaci a snažte se získat informace z oficiálních zdrojů (rozhlas, televize, místní rozhlas, vyhláška obecního nebo městského úřadu apod.)
- NEROZŠÍŘUJTE poplašné a neověřené zprávy
- VARUJTE ostatní ohrožené osoby ve svém nejbližším okolí
- NETELEFONUJTE zbytečně - telefonní síť (včetně mobilní) je v situaci ohrožení přetížená
- NEPODCEŇUJTE vzniklou situaci
- POMÁHEJTE sousedům, zejména starým, nemocným a nemohoucím lidem
- UVĚDOMTE SI, že největší hodnotu má lidský život a zdraví a až potom záchrana majetku
- UPOSLECHNĚTE pokyny pracovníků záchranných složek, orgánů veřejné správy. Jste-li svědkem vzniku mimořádné situace, předejte informaci co nejdříve na linku tísňového volání 112

Potřebné údaje ke sdělení na dispečink:

- kdo volá (jméno volajícího) a číslo telefonu
- co se stalo
- kde se to stalo
- jak je to dlouho
- v případě potřeby orientační body v místě události
- doplňující údaje podle situace (počet postižených, druh zranění, apod.)
- Po ukončení hovoru zavěste a čekejte na zpětný dotaz k ověření pravdivosti zprávy

Význam tísňové linky 112

- v České republice funguje nová tísňová linka 112. Číslo 112 je evropské číslo tísňového volání, které je funkční ve státech EU v případě nehody nebo v případě jakéhokoliv ohrožení. V tomto případě střediska obdržené informace předávají hasičským útvarům, policii a zdravotní službě. Linka 112 je dostupná z jakéhokoliv místa v České republice. Operační centra vznikla podle nového krajského uspořádání a jsou v sídlech krajských ředitelství hasičského záchranného sboru.
- nadále však současně fungují stávající tísňová čísla 150, 155, 156 a 158
- tísňové číslo 112 bylo zavedeno na základě rozhodnutí rady pro EU, která si vzala za povinnost, že cestující po zemích EU si nemůže pamatovat místní tísňová čísla, která jsou v každé zemi jiná
- ve všech zemích EU i v České republice nejsou volání na 112 zpoplatňována; běžně se používá jazyk té země, ve které se nacházíte; většinou jsou operátoři schopni mluvit jazykem anglickým

Telefonní čísla operačních dispečinků pro hlášení událostí

150	Hasiči	156	Městská policie
155	Zdravotnická záchranná služba	158	Policie CR

Obecné zásady chování při vzniku mimořádné události

Možné situace

- Požár
- Únik škodlivé látky do ovzduší
- Havárie vozidla přepravujícího nebezpečný náklad
- Povodně, záplavy a přívalové deště, větrná smršť
- Teroristické akce

Povodně, záplavy a přívalové deště

- Prevence
- Před povodní
- Při povodni
- Praktické rady

Prevence

- vlastníci staveb a pozemků, které leží v záplavovém pásmu jsou podle vodního zákona povinni zpracovat povodňový plán pro svůj objekt (informace poskytuje odbor životního prostředí)
- seznamte se s možnou výší velké vody v ohrožené oblasti kolem vašeho působiště, vytipujte bezpečné místo, které nebude zaplaveno vodou

- dbejte na to, aby při povodních nebyla hladina uměle zvedána překážkami (můstek, oplocení, kůlna či jiné zmenšení průtočného profilu)
- odstraňte nebo zajistěte snadno odplavitelný materiál, břehy čistěte, neskladujte zde nebezpečné látky (pohonné hmoty, hnojiva, apod.)
- mějte přehled o možnostech, kde lze získat materiál k utěsnění otvorů (pytle s pískem, řezivo apod.)

Před povodní

- připravte si pytle s pískem na utěsnění
- připravte si potraviny a pitnou vodu na 1 den, evakuační zavazadlo
- uzavřete včas okna, dveře sklepů a přízemních budov a dle možnosti je utěsněte, majetek (zejména cenný) přestěhujte do vyšších podlaží, zaparkujte svůj automobil na bezpečném místě, kde nehrozí zaplavení
- připravujte se k opuštění bytu (domu) podle stanovených zásad
- připravte evakuaci domácích a hospodářských zvířat
- podle pokynů odborníků se podílejte na budování a zpevňování hrází
- netábořte bezprostředně na břehu vodního toku

Při povodni

- jste-li k tomu vyzváni, opusťte ohrožený prostor
- v případě evakuace dodržte zásady opuštění bytu (domu)
- nemáte-li možnost si zajistit náhradní ubytování vlastními silami (u příbuzných, na chatě apod.), přesuňte se do evakuačního střediska
- je-li nedostatek času, okamžitě se přesuňte na vytipované místo, které nebude zaplaveno vodou
- není-li to nutné, neprojíždějte zaplaveným územím
- neztěžujte svou zvědavostí činnost záchranných jednotek

Praktické rady

- blíží-li se zatopení vaší ulice a opouštíte-li své bydliště, zachovejte se tak, jako když odjíždíte na dovolenou; zabráníte tak panice
- vybavte se věcmi podle daného ročního období (zejména náhradní oblečení, obuv, apod.)
- i když podle zásad pro opuštění bytu ponecháte lednici zapnutou, je možné, že v případě zatopení rozvaděče nebo trafostanice dojde k vypnutí elektrického proudu; proto je vhodné z lednic a mrazáků vyklidit potraviny podléhající zkáze. Potraviny by se znehodnotily a navíc by vás při návratu domů přivítal nepříjemný zápach
- nezapomeňte, že i vaši čtyřnozí nebo jiní miláčci a hospodářská zvířata budou chtít ve svých dočasných působištích jíst

Význam jednotlivých stupňů povodňové aktivity

I. Stupeň - Bdělost

nastává při nebezpečí přirozené povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí. Vždy při dosažení směrodatné výšky hladiny při nepříznivé meteorologické předpovědi

II. Stupeň - Pohotovost

vyhlašuje příslušný povodňový orgán při nebezpečí přirozené povodně a v době povodně, kdy ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto vodního toku. Vždy při dosažení směrodatné výšky hladiny řeky při nepříznivé meteorologické předpovědi

III. Stupeň - Ohrožení

vyhlašuje příslušný povodňový orgán v době povodně při bezprostředním nebezpečí nebo při vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území (např. při náhlém přelití břehové linie koryta, způsobené příčným zátarasem, havárií, lokální srážkovou situací apod.) Vždy při dosažení směrodatné výšky hladiny řeky při nepříznivé meteorologické předpovědi

Evakuace

Rozhodnutí o provedení evakuace bude vydáno vždy, pokud nebude možno zajistit ochranu osob v místech jejich stálého nebo běžného pobytu. Rozhodnutí o provedení evakuace bude vydáno orgány veřejné správy v příslušném místě, v případě nebezpečí z prodlení velitelem zásahu. Vyhlášení evakuace se předpokládá za těchto důvodů:

- při úniku nebezpečných škodlivin do ovzduší z okolí místa úniku a z prostoru po směru větru
- při požáru látek, které hořením uvolňují nebezpečné škodliviny z okolí těchto objektů a z prostoru po směru větru
- při nebezpečí výbuchu (únik plynu, terorismus, požár skladu výbušných látek, apod.) z okolí ohroženého účinky tlakové vlny
- po nastalém výbuchu z objektů narušených účinkem tlakové vlny
- při povodních a záplavách z míst předpokládaného rozlití vody pokud hrozí protržení hráze rybníka z míst předpokládaných účinků průlomové vlny
- při požáru objektu z objektu a bezprostředně ohroženého okolí
- při požáru lesa ze staveb sousedících s lesem

Zásady chování při evakuaci

- sledujte informace a bezvýhradně se řiďte pokyny ve sdělovacích prostředcích, pokyny vydanými pracovníky záchranných složek, orgány veřejné správy nebo jejich zaměstnanci a dbejte jejich pokynů
- podle časových možností si připravte evakuační zavazadlo a vhodně se oblečte
- nepodlehnete panice, pomozte starým lidem, nemocným a dětem
- jste-li v tísní, vyvěste na viditelné místo bílý terč (prostěradlo, ručník apod.) pro vyžádání pomoci
- dodržte zásady pro opuštění bytu
- při použití vlastních vozidel dodržujte pokyny orgánů zabezpečujících evakuaci

Zásady pro opuštění bytu nebo rodinného domu

- vypnout elektrické spotřebiče s výjimkou chladniček a mrazniček, ve kterých jsou uloženy potraviny
- uzavřít hlavní uzávěry plynu a vody (elektrinu nevypínat)
- uhasit otevřený oheň v kamnech, vařičích, tepelných agregátech, apod.
- odpojit antény televizních a rozhlasových přijímačů

- překontrolovat uzavření oken
- zabezpečit byt nebo dům proti vniknutí cizích osob

Evakuační zavazadlo

Jako evakuační zavazadlo nejlépe poslouží batoh (krosna), cestovní taška nebo kufr. Na zavazadlo upevněte štítek s vaším jménem, příjmením a celou adresou.

Evakuační zavazadlo obsahuje:

- základní trvanlivé potraviny na 3 dny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitnou vodu
- předměty denní potřeby, jídelní misku, příbor
- náhradní oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku
- osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti
- přenosné rádio s rezervními bateriemi, toaletní a hygienické potřeby, léky, svítilnu kapesní nuž, zápalky, šití a další drobnosti
- předměty a věci pro vyplnění dlouhé chvíle (knihu, pro děti hračku, apod.)

Nouzové ubytování obyvatel

Součástí evakuace je zabezpečení přechodného náhradního ubytování a nouzového zásobování pro občany, kteří si jej nemohou zajistit jiným způsobem (u příbuzných, na chatě, chalupě, apod.). O místech improvizovaného ubytování bude rozhodnuto podle konkrétní situace a obyvatelé se o těchto místech včas dovědí. Ve výhodě budou občané, kteří se dostaví s evakuačním zavazadlem.

Zásady při nouzovém ubytování

- řídit se pokyny zaměstnanců městského či obecního úřadu
- řádně se chovat
- dodržovat pravidla slušného soužití
- po odeznění mimořádné události či krizové situace se budou občané podle možností vracet do svých domovů nebo bude jejich situace řešena příslušnými orgány

Humanitární pomoc a její význam

Zásoby pro humanitární pomoc

- zásoby pro humanitární pomoc jsou součástí systému nouzového hospodářství. Zásoby vytváří Správa státních hmotných rezerv a jsou součástí zajištění humanitární pomoci postiženým osobám v době vyhlášení krizového stavu
- zásoby pro humanitární pomoc slouží pro první 3 dny krizové situace k zajištění nezbytných životních potřeb fyzických osob, které vlivem krizové situace zůstaly bez potřebných věcných prostředků nutných k přežití a které nebyly evakuovány
- orgány veřejné správy mohou tyto zásoby vyžádat za předpokladu, že nejsou schopny poskytnout potřebnou pomoc z vlastních zdrojů
- zásoby pro humanitární pomoc obsahují:
 - a) dávku potravin a osobní potřeby
 - b) náhradní oděv a obuv

- c) spací pytel
- d) balení pitné vody

Osobní souprava obsahuje:

- 3 denní dávky potravin ve složení 2 hlavních jídel ve třech variantách
- játrovou paštiku, lunch meat, suchary nahrazující chléb, porcovaný džem, kávový extrakt, porcovaný čaj, cukr, instantní nápoj, multivitaminový instantní ovocný nápoj, čokoládu, žvýkačky a sůl
- hygienické potřeby ve složení: toaletní papír, sáčky PVC, hygienické ubrousky a mýdlo, ostatní potřeby skládající se z umělohmotných jídelních příborů ke každému hlavnímu jídlu, lihového vaříče, suchého lihu, zápalek, svíčky a nádoby na přípravu nápojů o obsahu 250 ml.

Souprava náhradního oděvu a obuvi

- souprava náhradního oděvu a obuvi je určena pro jednu osobu, a to ve dvou variantách léto - zima; varianty se liší typem blůzy a kalhot pracovního oděvu
- spací pytel; jedná se o spací pytel UNI vz. 67, který je vyroben ze zelené šustřákové tkaniny. Ta je uvnitř pogumována. Vnitřní část se skládá z tepelné vložky a hygienické vložky
- balení pitné vody; v každém balení je 9 litrů pitné vody. Se 3 litry vody je počítáno na jeden den.

Letní varianta obsahuje:

- plášť do deště
- ponožky
- rukavice bez vložky
- blůzu a kalhoty pracovního oděvu, nátělník
- boty gumové (holínky)
- rukavice gumové
- tenisky

Zimní varianta obsahuje:

- plášť do deště
- boty gumové (holínky)
- blůzu a kalhoty prošívané
- boty pracovní kožené
- nátělník
- ponožky
- rukavice s vložkou
- rukavice gumové

Krizový stav - stupně a jejich význam**Krizový stav**

Přesáhne-li mimořádná situace určitou mez, která bude bez mimořádných opatření těžko zvladatelná, může být vyhlášen některý z krizových stavů (stav nebezpečí vyhlášený hejtmánem kraje nebo nouzový stav vyhlášený vládou).

Za těchto stavů může být:

- vyhlášena obyvatelstvu pracovní povinnost a pracovní výpomoc určeny věcné prostředky (movité i nemovité věci) právnických a fyzických osob, které se budou podílet na řešení dopadu a odstraňování následků krizové situace
- vyhlášena různá regulační opatření, popř. zaveden na určité suroviny, potraviny a hotové výrobky přidělový systém
- uzavřena postižená oblast
- prováděna regulace pohybu osob
- vyhlášena evakuace velkého rozsahu (nevztahuje se na objektovou evakuaci vyhlášenou velitelem zásahu, ta může být vyhlášena při bezprostředním ohrožení osob i mimo krizový stav).

Krizová situace nebo také krizový stav je mimořádná událost, při níž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Jedná se o situaci ohrožující životy, zdraví, majetek, životní prostředí nebo vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek.

Stav nebezpečí**Nouzový stav****Stav ohrožení státu****Válečný stav****Stav nebezpečí**

Vyhlašuje	Hejtmán kraje (primátor hlavního města Prahy)
------------------	---

Důvod	jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí. Pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému
Území	celý kraj nebo jeho část
Doba trvání	Doba trvání nejvýše 30 dní (prodloužení doby jen se souhlasem vlády).

Nouzov stav

Vyhlašuje	Vláda České republiky popřípadě předseda vlády
Důvod	v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty a nebo vnitřní pořádek a bezpečnost
Území	celý stát nebo jen omezené území státu
Doba trvání	nejdéle 30 dnů (prodloužit může pouze Poslanecká sněmovna).

Stav ohrožení státu

Vyhlašuje	Parlament České republiky na návrh vlády
Důvod	je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy
Území	celý stát nebo jen omezené území státu
Doba trvání	Není omezeno

Válečný stav

Vyhlašuje	Parlament České republiky
Důvod	Česká republika napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení
Území	celý stát
Doba trvání	Není omezeno

Při mimořádných událostech a krizovém stavu zasahuje integrovaný záchranný systém, jehož základními složkami jsou Hasičský záchranný sbor České republiky, Zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. V návaznosti na druh mimořádné události jsou podle potřeby na likvidaci jejich následků povolávány další potřebné složky, služby a organizace. Koordinaci záchranných a likvidačních prací v době mimořádné události v případě velkého rozsahu nebo krizové situace bude provádět krizový štáb obce s rozšířenou působností

Kontrola obydlí

- Před vstupem do domu či bytu zhodnotíme vnější stav objektu, jestli nejeví známky zjevného porušení nosných konstrukcí (praskliny na zdivu, rozsedající se krovy, ..). Pokud ano, je vstup do objektu možný až po posouzení statikem. Pro spolupráci statiků kontaktujte obecní a stavební úřady nebo Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků (ČKAIT). Kontakty na Oblastní kanceláře lze nalézt na internetových stránkách komory www.ckait.cz nebo si je vyžádat na výše uvedených telefonních číslech.
- Než začnou jakékoliv opravné a odklízecí práce, je nejlepší začít pořizovat fotodokumentaci a to z důvodů komunikace s pojišťovnou, ale i kvůli závadám, které se mohou projevit později. Ve fotodokumentaci pokračujeme i v průběhu celého sanačního procesu.
- Provedeme kontrolu rozvodů inženýrských sítí, jejich možné zanesení či poškození.
 - PLYN
 - zavřeme hlavní uzávěr
 - zkontrolujeme, nejsou-li na vedení viditelná poškození
 - pokud nejsou nikde poruchy viditelné přizveme technika, který vedení prověří přístrojem indikujícím únik plynu
 - EL. ROZVODY
 - vypneme hlavní jistič
 - zkontrolujeme, nejsou-li na vedení viditelná poškození
 - nezapínáme, dokud neklesne relativní vlhkost
 - před zapnutím hlavního jističe, je nutná kontrola odborným technikem
 - VODA
 - zavřeme hlavní uzávěr
 - zkontrolujeme, nejsou-li na vedení viditelná poškození
 - ODPAD
 - zkontrolujeme, nejsou-li na vedení viditelná poškození
- Dále je nutné zjistit kvalitu vody. Pokud máme obecní vodovod, je nejlepší se informovat na příslušném městském úřadě. V případě vlastního zdroje pitné vody si musíme zajistit chemický rozbor sami. Pozor, před chemickým rozbohem vody nesmíme vodu z vlastního zdroje konzumovat!!!
- Pokud je zapotřebí, je nutné před začátkem jakýchkoliv čistících prací objekt staticky zajistit

Vyklízecí a čistící práce

Čerpání vody

- Voda, která se nám dostala do objektu a stojí tam, je sice nepříjemná, ale je velmi důležité počkat s jejím vyčerpáním až do doby kdy klesne úroveň hladiny podzemní vody (HPV) pod úroveň podlah. Pokud je studna v blízkosti objektu, lze čerpáním vody ze studny hladinu podzemní vody účinně snížit. Následujícím krokem je dostat vodu co nejdříve z objektu. Při vyčerpávání vody u sklepů je nutné počkat až do doby kdy HPV klesne pod úroveň základové spáry a poté vyčerpat. Pokud toto není možné, je důležité před vyčerpáním nechat posoudit konstrukce zdi a stropu vydrží-li tlak vody působící na konstrukci ze stran a ze spodu. U tohoto případu je velmi důležité zda je hydroizolace v pořádku. Pokud by nebyla, všechna voda z okolí by se nám stahovala do sklepa.

Hygienické prostředky

- Před tím, než začneme se samotným úklidem, zásobíme se dostatečným množstvím čistících a dezinfekčních prostředků a ochranných pomůcek. Věci, které přišly do styku s vodou, je nutno považovat za kontaminované, ať už biologicky a nebo chemicky, a musíme je dezinfikovat.
- Začneme vyklízet naplaveniny a věci, přes které přešla voda a znehodnotila je. Dále se mohou objevit uhynulá zvířata. Ta odklidíme do kontejnerů sanační služby k tomu speciálně určených.
- Zaplavené věci roztřídíme na ty, které voda nenávratně zničila a ty, které se dají opravit. Při tomto rozhodování je důležitý typ povodně, která nás postihla (povodeň klasická, blesková,..) a z toho vyplývající čas, po který byly věci zatopeny.

Roztřídění věcí

Zaplavené plynové kotle

U plynových kotlů může dojít vlivem působení vody a bahna k jejich mechanickému i funkčnímu poškození a netěsnostem, které při neodborném zásahu mohou poškodit kotel nebo zapříčinit další havárii. Z těchto důvodů přistupujte ke zprovoznění kotlů velmi zodpovědně.

Tento návod není univerzálním návodem, jak zpravovat kotle, ale pomůckou, jak rozlišit, zda je oprava možná a jak je náročná.

Doporučení:

Před čištěním a opravou kotle je zapotřebí posoudit stav kotle, zda je vůbec opravitelný. U nástěnných kotlů, které byly dlouho celé pod vodou a v bahně, nedoporučujeme jejich opravu. V případě opravy doporučujeme co nejdříve vyčistit všechny díly čistou vodou s přídavkem saponátových přípravků, protože protékající voda byla agresivní a v některých oblastech velmi kyselá a mohla poškodit součásti kotlů. Takto poškozené součásti mají sníženou životnost. Pro bezpečný provoz kotlů je nutné provést následující úkony:

- Demontovat jednotlivé části zaplavené vodou
- Kotel a díly řadě vyčistit a vysušit
- Z hlediska bezpečnosti jsou zaplavené elektroniky a plynové armatury zničené a musí se vyměnit
- Musí se provést výměna ovládacích a zabezpečovacích prvků, jako termostatů, manostatů, tlakových spínačů, mikrospínačů, ventilátorů, průtokových spínačů, elektrod (působením vody může dojít k uvolnění canthalového drátu v izolantu) potenciometrů, vypínačů, prepínačů a ostatních zabezpečovacích prvků včetně kabeláže, kde mohou být poškozeny konektory.

- U stacionárních kotlů posoudit míru poškození tištěného spoje (modulu)
- Čerpadla, u kterých je bláto i ve vinutí, se musí vyměnit (vinutí elektromotoru se sice podaří vysušit, ovšem drobné částice bláta působí v pracujícím vinutí abrazivně a dojde k prodření lakování vinutí a elektromotory pak přestávají pracovat po několika měsících dalšího provozu) ostatní vysušit a posoudit stav
- Vyčistit a zkontrolovat hořáky, výměníky, vodní armatury a opláštění
- Vyměnit izolace kotle a spalovací komory
- Řádně proměřit stav elektrodílů a elektroinstalací, proměřit izolační odpor, ošetřit kontakty vhodným přípravkem proti dalšímu vzniku přechodových odporů (např. Kontox)
- Po montáži nových a očištěných součástí se musí provést kontroly těsnosti kotle v plynové i vodní části
- Po zkouškách těsnosti odzkoušet veškeré ovládací a zabezpečovací prvky s řádnou funkcí kotle

Zaplavené elektrokotle

U těchto kotlů je nutno provést demontáž krytů – panelů kotle včetně krytu ovládací skříňky a izolace kotlového tělesa.

Doporučení:

- Posoudit výměnu čerpadla, stykačů, termostatů
- Provéřít izolační stav topných těles po vysušení
- Posoudit výměnu izolace kotlového tělesa
- Vyčistit a zkontrolovat elektroinstalaci, opravit ji nebo nahradit novou, ošetřit kontakty vhodným přípravkem proti dalšímu vzniku přechodových odporů (např. Kontox)
- Provést montáž elektrokotle a jeho řádné odzkoušení

Zaplavené kotle na pevná paliva

Doporučení:

- Z kotle vyjmout roštovou soustavu a důkladně ji očistit
- Kotel řádně vyčistit a vysušit
- Demontovat opláštění a vysušit nebo vyměnit izolaci
- Kotlové těleso ze všech přístupných míst natřít základní barvou
- Demontovat regulátor výkonu (TRV), vyčistit jej a nakonzervovat
- Provést montáž kotle a jeho odzkoušení

Všeobecné poznatky:

Díly, které se mohou po důkladném vyčištění použít (někdy bez možnosti zachování 100% vzhledu nebo funkce):

- díly nosných konstrukcí, díly opláštění kotle a jiné plechové díly, trubky, příruby a jiné mechanické díly rozvodů vody a plynu, pojistné ventily (po přezkoušení funkce)
- odvodušňovací ventily i automatické (po přezkoušení funkce)
- expanzní nádoby – pokud nebyly zaplaveny ze stranu vzduchu nebo vody ÚT (po přezkoušení funkce)
- Díly, které nebudou mít obnovenou 100% funkčnost a životnost ani po důkladném vysušení, doporučujeme posouzení zda je ponechat nebo vyměnit: Elektromotory čerpadla, ventilátory a všechny díly, které mají vinutí (cívky) a ložiska do kterých se naplavilo bahno.

Závěr:

- I když záplava napáchala mnoho škod a její následky jsou tragické, je nutno dbát uvedených pokynů, aby se škody ještě nezvýšily neodborným zásahem při opravách uvedených kotlů a zachovala se bezpečnost provozu kotlů.

Elektrospotřebiče všeobecně

- Přístroje používané k úpravě pokrmů je nejlépe vyhodit, protože byly jistě kontaminovány a jejich dezinfekce by probíhala složitě. U složitější elektroniky hodně záleží, jestli byl spotřebič pouze zaplaven vodou, a nebo byl znečištěn sedimenty (bahnem). Pokud byly přístroje vystaveny pouze vodě je možné že po vysušení a drobné opravě by mohly fungovat. Toto je však nejlépe konzultovat s odborníkem. Došlo-li ke znečištění sedimenty, je nejlepší přístroj ekologicky zlikvidovat na příslušném místě.

Automobil

Prvním krokem při kontrole automobilu by mělo být pořízení fotodokumentace a v ní pokračovat po celou dobu opravy. Dokumentaci je také vhodné pořídit již v průběhu povodně, usnadňuje totiž komunikaci s pojišťovnou. U provádění oprav je velice důležitá výška hladiny zatopení, ta nám zpravidla určuje velikost oprav.

Nízká hladina zatopení:

- Když výška hladiny je pod středy kol. Tento případ je nejméně závažný a většinou stačí tlakové omytí kol vodou a automobil může fungovat dál.

Střední hladina zatopení:

- Když výška hladiny dosáhla úrovně středů kol. Tento případ je nejlépe řešit demontáží obou náprav, jejich vyčištěním a konzervací.

Vysoká hladina zatopení:

- Pokud hladina vody zasahuje do různých součástí automobilu, je nejlépe přistupovat ke každé součástce samostatně
- Především si musíme uvědomit, že neodbornými zásahy můžeme způsobit více škody, než užitku. Zvláště pak u novějších vozů, aut plných elektroniky, obzvlášť, jsou-li v záruce. V akovém případě doporučujeme, abyste se obrátili na značkové servisy. Laickou manipulací si zbytečně můžete zvýšit škodu. V žádném případě se nepokoušejte nastartovat, ani otočit klíčkem v zapalování. Nepoužívejte ani dálkové ovládání zámku. Můžete tak poškodit motor, případně elektronické systémy. Pustit se můžeme snad jedině do vysušení a vyčištění.
- U starších aut se asi více postižených pokusí o svépomoc. Upozorňujeme, že následující návod je obecný a nemusí ve všech případech vést ke stoprocentnímu výsledku. Nejdřív odpojte baterii. Vymontujte sedačky, vyndejte baterii a auto zevnitř i zvenku důkladně opláchněte proudem vody, tak aby bylo odstraněno bahno a nečistoty. Uvolněte odtokové otvory, aby voda vytekla. Pořádně auto vysušte, především v místech, kde je elektroinstalace. Doporučujeme vymontovat palubní desku a zkontrolovat kontakty. Vše musí být čisté a suché. Pokud byla autobaterie pod vodou, nepoužívejte ji bez předchozí kontroly a proměření.
- Vypusťte VŠECHNY náplně (včetně brzdové kapaliny), vyšroubujte svíčky nebo vstříky (to u naftového motoru) a mechanicky protočte motor s odpojeným přívodem paliva. Voda z válců vystříká, pak motor propláchněte proplachovacím olejem a vyměňte všechny náplně a filtry. Demontujte a důkladně vyčistěte palivovou nádrž. To vše, než zkusíte nastartovat motor. Pokud to neuděláte, hrozí ohnutí ojnice, protože voda není stlačitelná. Zkontrolujte funkčnost brzd a osvětlení.

- Pamatujte, že neodbornou manipulací se zatopeným autem si můžete způsobit ještě větší škodu. Pokud si nejste zcela jisti, svěřte zprovoznění vozu odborníkům.

Oděvy

- Oděvy, které byly zasaženy je nezbytné vydezinfikovat vhodným dezinfekčním prostředkem a po-té vyprat klasickými pracími prostředky. Cennější šatstvo je lépe odnést do čistírny a nechat tam odborně vyčistit

Potraviny

- Po nalezení potravin je musíme protřídit na použitelné a znehodnocené. Pokud jsou silně znečištěny, i když je obal neporušen, je lépe je vyhodit.
 - **Uskladněné zemědělské plodiny:**
 - Pokud byly zatopeny, je nezbytné je považovat za kontaminované a jejich konzumace je vyloučena
 - **Konzervy**
 - Umyjte konzervu v čisté vodě se saponátem, poté v roztoku dezinfekčního prostředku a opláchněte pitnou vodou.
 - Zlikvidujte konzervy, jestliže mají narušený nebo silně pomačkaný obal, zvlhlý obsah, silně znečištěný uzávěr!
 - **Chlazené nebo mražené potraviny:**
 - Zlikvidujte chlazené potraviny, jestliže byly ponechány nad teplotou 6 °C déle než 4 hodiny a jestliže mražené potraviny roztály a byly tak ponechány déle než 2 hodiny.
 - Zlikvidujte všechny následující potraviny vystavené zátopové vodě, jedná-li se o otevřená balení, která byla v kontaktu se záplavovou vodou, dále všechna i neotevřená papírová, sáčková, látková a celofánová balení a všechny potraviny neuzavřené hermeticky.
 - Máte-li jakékoli pochybnosti o nezávadnosti potraviny, zlikvidujte ji! V případě prvních příznaků onemocnění (bolení břicha, průjem, teploty) raději kontaktujte svého lékaře. Nepodceňujte počáteční lehké příznaky!

Nábytek

- Nábytek je potřeba odstavit od zdí aby ke stěnám byl volný přístup vzduchu. Pokud je to možné, je lepší vystěhovat nábytek ven z místností, vymýt, vydezinfikovat a nechat někde pomalu vyschnout. Nábytek vyrobený z dřevotřísky je nejlépe vyhodit protože se stejně rozpadne. U nábytku zhotoveného z dřevěného masivu je velká pravděpodobnost že by se dal opravit. Po řádném vyschnutí se rozhodneme, jestli nábytek má cenu opravovat, nebo je zničen a je lepší ho zlikvidovat. Toto opět závisí na tom, jak dlouho byl nábytek zatopen, ale není to pravidlem, je lépe přistupovat ke každému kusu jednotlivě.

Obložení a sádrokartonové příčky

- Dalším důležitým krokem je odstranění různých obložení, SDK příčky, SDK podhledy (byly-li zasaženy) a zajistit tak dostatečný přístup vzduchu. Dále odstraníme koberce, lina, tapety a malby, protože by udržovaly v sobě nebo za sebou vlhkost. Tato místa jsou pak potenciálně semeništi plísní a dřevokazných hub.

Zateplovací systémy

- Zatopené obvodové zdivo, které bylo v minulosti zatepleno, a to už jakýmkoliv systémem ztrácí zvlhnutím účinnost a navíc brání přístupu vzduchu. Musíme tedy uvážit, za jak dlouho

přijde zima a stačí-li zdi do příchodu zimy vyschnout, aby se dala ještě do zimy provést oprava. Pokud je zima příliš blízko je lepší zateplovací systém ponechat a zamezit tak přímému působení mrazu na konstrukci.

Studny

Studny, které byly zasaženy záplavovou vodou můžeme rozdělit na dvě oblasti v nichž při povodni dochází k výrazným změnám v proudění a kvalitě podzemních vod. Jiná situace je na údolních svazích a jiná je ve dnech údolí.

Studna na svahu:

Tento případ není zpravidla tak závažný. Většinou se jedná o znečištění různými kaly, které jsou důsledkem povodni rozpuštěny v podzemní vodě. V době povodni je také velmi pravděpodobné zvýšení vydatnosti pramenů a nárůstu zásob podzemních vod v důsledku zvýšení HPV (hladiny podzemní vody). Nejhorší poruchou, která může nastat, je zvodnění filtračních vrstev a následný sesuv půdy.

Studna v prostoru dna údolí:

V tomto prostoru dochází stejně jako u svahů k rychlému přesycení povrchové vrstvy hlín vodou. Vytěsněním vzduchu pak dochází k utlumení samočisticích procesů v této vrstvě. Dále pak dochází k napájení studny nekvalitní povrchovou vodou která je v maximální úrovni a proti podzemní vodě vytváří hydraulický přetlak. V údolí často dojde k vylití vody z břehů a následnému přelití vody přes zhlaví studny. A protože povrchová voda s sebou nese velké množství znečištění ať už chemických a nebo biologických, dochází ke znehodnocení vody ve studni.

Všeobecný postup při sanaci:

- Začneme čistit až po ustálení HPV (hladina podzemní vody)
- Očistíme okolí studny
- Očistíme nadzemní část studny a omyjeme vodou, nejlépe tlakem
- Vyspravíme nadzemní část studny.
- Vyčerpáme všechnu vodu
- Vyzkoušíme, zda není ve studni nahromaděné CO₂ .nejjednodušší způsob je spuštěním svíčky (pokud nezhasne je to OK)
- Mechanicky očistíme stěny, vydezinfikujeme. Zde je lépe použít vhodný dezinfekční prostředek s delší dobou účinnosti.
- Utěsníme spáry cementem do hloubky min 2,5 m pod terén
- Vybereme pokryv dna a nahradíme novým a nebo starým, ale důkladně propraným.
- Provedeme konečné vymytí a vyčerpání vody (pokud je voda stále kalná pokračujeme v čerpání až do vymizení zákalu)
- Necháme studnu napustit a vydezinfikujeme vhodnou dezinfekcí
- Vyčistíme a dezinfikujeme potrubí a nahradíme rozvody (pokud je potřeba)
- Opravíme čerpací zařízení a vydezinfikujeme ho
- Zakryjeme studnu deskou nebo poklopem. Tato by měla být utěsněná a vytvořena z materiálu nepodléhajícímu korozi. Pokud je zákrytová deska jednodílná stačí ji pouze přicementovat. Pokud je tato deska dvoudílná, je vhodné požit díly s překryvem (falcem)

Pozn.: čerpáním vody ze studny lze účinně snížit hladinu podzemní vody v jejím okolí a to nám pomůže v případě že je studna blízko stavení. V tomto tak dochází k odtoku vody ven ze stavby.

Kanalizace, septik a žumpa

- Pokud jsme při vnějším ohledání objektu zjistili poruchy na stavební konstrukci, ve které je kanalizace vedena (praskliny, atd.), je více než pravděpodobné, že bude oprava nutná. Dalším indikátorem poruchy nebo ucpání kanalizace může být to, že nám voda neodtéká a nebo se vrací.

- Zda je potrubí porušeno, zjistíme u rodinného domu nejjednodušeji zkouškou s malířskou barvou. Vezmeme rozředěný roztok malířské barvy a nalijeme ji do spotřebiče, který je nejdále od kontrolní šachty a nebo od zaústění kanalizace. Poté kontrolujeme množství obarvené kapaliny která nám protéká kontrolní šachtou. Podle tohoto množství poznáme zda se nám kapalina nikde neztrácí nebo nevytéká z některé z prasklin na zdivu. U složitějších systémů, a nebo komplexů je lépe požádat odbornou firmu která nám vše zreviduje kamerovým systémem.
- Pokud je potrubí zaneseno je třeba otevřít čistící kusy a celou trasu vyčistit
- Dalším krokem je pak, čištění všech zař. předmětů zařízení souvisejících s činností odpadů (šoupátka, zpětné klapky, odpadní sifóny, ...).
- U žumpy je nezbytné vyčkat na ustálení HPV a po-té vyvézt obsah a nechat posoudit statikem. Pokud je žumpa v pořádku vydesinfikujeme její obsah Chlórovým vápnem (cca 1kg vápna na 1m³ obsahu žumpy).

Vodovod

- Vnitřní rozvody vody po očištění jejich přístupných částí a dezinfekci armatur můžete začít okamžitě používat pod podmínkou, že vodovod zůstal celou dobu pod přetlakem čisté pitné vody. Pokud však došlo k jejich poškození či přerušení dodávky (to se týká především vlastních studní), musíte vodovod vypustit, provést dezinfekci a dokonale propláchnout. Na dezinfekci můžete použít například Savo či vodní roztok chlornanu sodného v koncentraci minimálně 0,5 miligramu na litr, který by měl působit nejméně jednu hodinu a pak rozvody dokonale propláchnout.
- Při podezření na netěsnost potrubí je vhodné provést tlakovou zkoušku vodovodu alespoň provozním tlakem. Před tlakovou zkouškou se vodovod naplní vodou, uzavře se hlavní uzávěr i všechny výtoky a přívody do nádržkových splachovačů a podobně. Na některý výtok se připojí tlakoměr o rozsahu 0 až 1,5 MPa (0-15 bar). V průběhu zkoušky nesmí tlak po dobu jedné hodiny poklesnout o více než 0,02 MPa (0,2 bar), případné netěsnosti je nutné opravit a pak zkoušku opakovat.

Elektroinstalace

- Kontrolu elektřiny by měl provádět pouze odborník. Bez proměření nezapínejte hlavní vypínač objektu, ale ani elektrospotřebiče, které byly zaplavené vodou, počínaje elektroventily přes pračky, kotle až po ohřívače s elektrickými součástmi. Všechno musí prověřit odborná firma. Voda totiž obsahuje i jemné kaly, takže vám většinou nepostačí spotřebiče pouze vysušit. Budou se muset rozebrat, řádně vyčistit, proměřit odborníkem a teprve potom zprovoznit.

Bourací a vysoušecí práce

Objekty z pálených cihel

- Zděné domy, které mají dostatečnou prostorovou tuhost a nebyly podemlety dravým proudem záplavové vody, zůstaly neporušené. U domů, kde byla provedena modernizace či nástavba z pálených cihel na stávající vepřovicové zdivo, docházelo v převážné míře k destrukci.
- Pro zaplavené domy z pálených materiálů, na které nebyl vystaven demoliční výměr, doporučujeme uplatnit všechny následující návody a postupy.

Statické posouzení je prvním krokem

- Musíte mít jistotu, že nejsou porušeny nosné konstrukce domu. Majitelům domů nelze dát jeden univerzální návod, jak postupovat. Každý případ se musí posoudit zvlášť. Ze všeho nejdůležitější je provést všechna nezbytná opatření k zajištění stability objektu ve spolupráci s autorizovaným statikem.

Pravidelná kontrola trhlin a statických poruch

- Tento krok doporučujeme jako preventivní opatření. Na nosných stěnách a sloupech provedeme kolmo na trhlinky sádrový pásek a uvedeme datum jeho osazení. Omítku odsekne a sádrový pásek velikosti cca 150 x 80 x 7 mm osadíme na zdivo. Pokud se objeví na sádrovém pásku trhlina větší než 2 mm, je nutné pozvat statika. Rovněž je třeba sledovat i jiné poruchy, které se projevují drcením částí nosných prvků nebo průhybem, vybočením. Při sledování takových poruch hraje důležitou roli zpravidla časový průběh. Při rychlém průběhu poruchy může dojít ke zřícení stavby. Při pomalém průběhu se destrukční jevy mohou zastavit. Je třeba zjistit všechny nepříznivé projevy a stavy objektu a určit rozhodující příčiny poruchy. Řada poruch je nestatického charakteru (např. zvýšená vlhkost, výkvěty, odlupování povrchových vrstev). Destrukce podlah přízemí u nepodsklepených objektů, ke kterým dochází v důsledku sedání či vyplavení části podloží, vás neohrožuje na životě. Zajistěte si revizi elektroinstalace, rozvodů vody, plynu, kanalizace, ústředního topení a všech médií, která v domě využíváte.

Odtok vody z promočených konstrukcí a vysychání stavby

- Po poklesu hladiny záplavové vody je možné přistoupit k čerpání vody ze zatopených prostor objektu. Je třeba odsávat vodu z objektu pomocí čerpadla, vysavače aj. Čerpání je nutno regulovat podle poklesu hladiny vody kolem objektu tak, aby nedocházelo k nárůstu bočního tlaku na obvodové zdivo vlivem zvýšené hladiny vnější vody. Dále je potřeba odstranit paro-nepropustné konstrukce, které uzavírají povrchy a znemožňují odpařování vody z vlhkého zdiva (nátěry, obklady aj.).
 - **Vnitřní omítky** je možno ponechat, pokud jsou v dobrém stavu a nejsou kontaminovány či napadeny plísní. Informujte se na stavebním úřadě, zda hygienik provedl šetření ve věci kontaminace povrchových vrstev stavebních konstrukcí a s jakým výsledkem. Tato skutečnost je nutná při rozhodování o odstranění omítek ze zdiva zatopeného domu. Poškozené a kontaminované omítky je třeba osekát až do výšky 1,5 x výška zatopení. Pokud omítky odstraňujeme, tak spáry mezi cihlami vyškrábeme do hloubky 2-3 cm. A tím zajistíme rychlejší vysychání zdí (pouze u nosných zdí minimální tloušťky 25 cm, užší by mohly ztratit únosnost)
 - **Podlahové krytiny:** je třeba jednoznačně odstranit
 - **Keramické obklady:** Odstraníme takové, které lze snadno od povrchu odloupnout, nebo se při poklepu ozve dutá ozvěna
 - **Podlahy:** Z železobetonových podlah odstraníme podlahovou krytinu. Beton poměrně rychle vysychá, pokud není narušena hydroizolace. Dřevěné podlahy se vzduchovou mezerou nevyplněnou sytkým materiálem (škvára, stavební suť, piliny) odkrýt zespodu (v podhledu) nebo odkrýt horní záklop a provést kontrolu stavu dřevěných trámů, zejména v místě vetknutí do zdiva. U starších domů je vetknutá část trámů napadena hnilobou. V takovém případě je nutno celou podlahu (stropní konstrukci) vyměnit za novou. U dřevěných podlah vyplněných sytkými materiály musíme tyto materiály odstranit a postupovat podle výše uvedeného návodu. Dřevěné podlahy na rostlé půdě je nutno plně zrekonstruovat.
 - **Otvorové výplně:** (okna, dveře): Provedeme kontrolu funkce dovírání, doporučuje se odstranit kovotěs i ostatní druhy těsnění alespoň na dobu 2 let. Po kontrole stavu povrchové úpravy, podle finančních možností a po konzultaci s odborníkem, je třeba rozhodnout, zda ponechat současný stav, výplně repasovat nebo provést výměnu. Při opravách povodní zaplavených domů na Moravě jsme se setkali s objekty, kde bylo nutno vyměnit vše, ale také s objekty a byty, kde majitel po roce vysoušení a větrání zachoval všechny stavební prvky. Záměrně uvádíme oba extrémy, které se v praxi mohou vyskytnout. Setkali jsme se mj. s příběhem, kdy majitel „vzdutých podlah, vlysů“ je po dvou letech pečlivého skladování pod přístřeškem vyhodil. Těsně po záplavách to nepřipustil.
 - **Poruchy krovů:** Pokud bude krov částečně zachován a nebo částečně provedena výměna poškozených prvků krovu je třeba respektovat jejich původní polohu, průřez a provedení spojů. V zájmu zachování autentického materiálu může být vhodné přidat do krovu nové nosné nebo ztužující prvky, případně celou novou nosnou konstrukci. Vydezinfikujeme

postřikem všechny zděné konstrukce a krovy 15% roztokem fungicidu s přídavkem 1% SAVO. Omyjeme krov vodou s detergentem a řádně mechanicky očistíme větší nečistoty. Pokud byl krov zatopen demontujeme záklop a na všechny prvky které byly zakryty aplikujeme postřik 15% roztokem BOCHEMIT QB. Provedeme Montáž záklopu předem fungicidně a insekticidně ošetřeného 3x 15% roztokem BOCHEMIT QB a poté provedeme finální postřik krovu 15% roztokem BOCHEMIT QB 2x. Důkladná dezinfekce a ošetření vůči houbám je důležitá, protože zvýšená vlhkost konstrukcí je ideálním prostředím pro výskyt dřevokazných hub a plísní V případě že bude proveden krov nový, je důležité sanovat také stávající zdivo, aby se do nového krovu nepřenášely houby a plísně, kterými mohl být napaden nahrazovaný krov.

Objekty z nepálených cihel

Charakteristické vlastnosti zdiva z nepálených cihel

V podmínkách Čech i Moravy byly povodněmi nejvíce poškozeny jednopodlažní a dvoupodlažní domy z nepálených cihel (tzv. vepřovice). Jednalo se zpravidla o domy nepodsklepené. Vyskytly se i případy, kdy byly domy podsklepeny; sklepy ale byly postaveny z kamene nebo pálených cihel. Pro vepřovicové zdivo nebyly vydány noremní předpisy (byť ve starších normách byly uváděny údaje o únosnostech), ale platily zásady ze stavebních řádů konce 19. stol. Tyto řády určovaly provádět sokl do výše 600 až 800 mm nad terén buď z kamene, nebo z pálených cihel, protože i našim předkům bylo dobře známo, že vepřovicové zdivo vlivem vlhkosti rychle ztrácí svou únosnost. Tloušťky zdiva obvodových zdí činily 450 mm a více, vnitřních zdí ojediněle i 300 mm. Vepřovice se vyráběly zpravidla z místních surovin. Používala se několik dní odleželá a dobře prohnětená hlína; aby byla cihla únosná i v tahu, promíchávala se s ostřicí, pazdeřím aj. Spojovací malta se připravovala většinou pouze na hliněné nebo vápenné bázi. Domy postavené z vepřovic zpravidla postrádají izolaci proti zemní vlhkosti. Pokud jsou vepřovice suché, jedná se o přírodní, environmentálně vhodný stavební materiál. Povodně ukázaly, že výraznou úlohu ve zbytkové únosnosti provlhčeného vepřovicového zdiva sehrály vnější omítky. Pokud obsahovaly větší podíle cementu, mnohdy zabránily havárii domu, neboť vytvořily oboustranný „krunýř“ kolem vepřovic. Stropní konstrukce v těchto domech byly většinou dřevěné a podle platných stavebních řádů měly být opatřeny kleštinovými věnci.

Jak postupovat při sanaci domku z vepřovicového zdiva?

Z předchozího textu je zřejmé, že z hlediska dnešních předpisů by již domky neobstály, neboť nemají definovány charakteristiky pro mechanickou pevnost a stabilitu a postrádají izolaci proti zemní vlhkosti. Z tohoto pohledu a při zvážení okolnosti, že příslušný domek je v záplavové oblasti, se jeví nejracionálnější řešení ve většině promočených domů vydání demoličního výměru. Bude však řada případů, kdy domek může sloužit na dožití, neboť pro řadu zejména starších občanů nebudou dosažitelné ani zvýhodněné státní či jiné podpory. V takovém případě doporučujeme tento postup:

- Ověřit vykopanou sondou kvalitu základů, zda nejsou podemlety na návodní straně a zda není vyplaveno pojivo jednotlivých kamenů základů.
- Ověřit, zda zdivo soklu je provedeno z pálených cihel nebo kamene nad hladinu záplavové vody.
- Dobře prohlédnout kvalitu cihel, nejlépe za účasti prizvaného statika. Pro výrobu nepálených cihel mohla být použita hlína z místních zdrojů s větším či menším podílem pískových částí; to se projevuje buď větší či menší rychlostí při vysychání nebo vydrolováním pískovitých částic. Zdivo má zpravidla menší pevnost i po vyschnutí než před navlhčením.
- Ve většině objektů byly v průběhu užívání prováděny přestavby s použitím pálených cihel. Provázání pálených cihel a vepřovic v mnoha případech postrádá zásady zednického řemesla, tedy provazování cihel. Je nutné prohlédnout styky zdí a vyhodnotit, zda nevznikla průběžná trhлина. Pokud trhлина existuje, lze přibližně po půlmetrových vzdálenostech pomocí spon profilu 8 mm

z betonářské oceli zdívo spínat, nebo odborněji použít např. nerez pruty HELIFIX; což je ovšem dražší technologie.

- Je důležité zkontrolovat podhledy stropů i oblasti nad podlahou. Vznik vodorovných nebo šikmých trhlin je signálem, že buď kleštinový či jiný věnec není funkční nebo neexistuje vůbec. Snadno lze provést sepětí objektu novým věncem buď z klasické betonářské výztuže kotvené ocelovými plotýnkami na koncích, nebo pomocí předpínací techniky. Oba postupy je možno provést do vysekaných drážek z vnější či vnitřní strany zdi.
- Poruchy krovů se řeší obdobně jako u domů z pálených cihel.
- Nenosné konstrukce, podlahy, příčky, okna, dveře apod. se prohlédnou a opraví stejně jako u domů z pálených cihel.
- Je nezbytné provést revize elektrorozvodů, plynu s ohledem na vlhkost zdiva.
- Při vysoušení zdiva dáváme přednost přirozenému vysušování větráním; vysušování vysoušeči provádět opatrně. V případech, kdy těsně před zimním obdobím bude zdivo ještě velmi mokré, doporučujeme zvážit možnost provizorního obkladu tepelnou izolací s fixací např. přísypy, aby se zabránilo cyklickému zmrznání a rozmrzání během zimních měsíců.

Objekty postavené panelovou technologií

Odolnost panelových domů proti povodni

Panelové domy malorozponových soustav (tím se rozumí osová vzdálenost nosných stěn do 4,2 m) prokázaly při povodních na Moravě v oblasti Olomouckého kraje vysokou odolnost jak na horních tocích řek s dravým vodním proudem, tak na středních a dolních tocích, kde šlo o vodu klidnou. Příkladem takových staveb na horním toku jsou domy konstrukční soustavy T 06 B v Hanušovicích. U jednoho panelového domu došlo k podemletí jedné třetiny plochy základové desky a přesto nehavaroval v průběhu několika dnů, než byla deska podbetonována. Na dolních tocích sloupec stojatě vody měl často funkci dusadla, a dokončil dříve neodvedenou práci. Udusání násypového materiálu výkopových jam po obvodech domů. Často s tím vyvolával u veřejnosti mylný dojem, že se domy zatlačily do zeminy. Nikoliv, zemina poklesla oproti okolnímu rostlému terénu udusáním vodním sloupcem. Přes vysokou odolnost nosných konstrukcí byly v tomto případě slabinou naopak doplňkové konstrukce. Bytová jádra vyrobená z plastů vyplněná různými hmotami a lepidly byla značně narušena účinky vody, v bytech vznikala nepříjemný zápach. Vlhkost ze suterénu stoupala i do vyšších podlaží, ve schodišťových prostorách, působících jako komínové průduchy, se zhoršovala zavíratelnost dveří, potíže byly také s okny. Bytová jádra byla vyměňována hromadně, dveře a okna jednotlivě, podlahy v nižších podlažích s užitím dřevěných prvků (vlysy apod.) byly rovněž měněny. Obyvatelé domů vůbec nevěděli, že jsou u ležatých kanalizací realizovány uzávěry se zpětnou klapkou proti vzdouvající se vodě. Uzávěry nebyly funkční a nikdy nebyly zkušeny.

Jak postupovat při prohlídce domu?

- **Základy** zpravidla nejsou porušeny a pokud došlo k podemletí některého nároží, zřejmě se napětí redistribuovala do jiných částí nosného systému. Je potřebné, aby tuto záležitost zkontroloval statik.
- **V suterénu** se doporučuje prohlédnout **konstrukce podlah**, obvykle betonových. Panelové domy jsou těžké a působící vztlak spodní vody může vyboulit podlahy uprostřed místností směrem nahoru. Pokud jsou při horním líci trhliny, může to být signál potřhaných izolací proti zemní vlhkosti. V tomto případě je nutno podlahy odstranit, izolace opravit a podlahy obnovit.
- **Panelové příčky** v suterénech i vyšších podlažích byly mnohdy při zaplavování zatíženy jednostranným tlakem vodního sloupce. Je zapotřebí zjistit, zda příčka nevybočila ze své roviny. Zpravidla je kotvena pouze v horních rozích k nosným stěnám a její pád by mohl v důsledku velké tíhy příčky způsobit vážná zranění. Posun je nejlépe ztelný v podhledu stropu. Pokud je posun zjištěn, přizveme k opravě firmu obeznámenou s technologií montáže panelových domů.
- **Nosné stěnové konstrukce** mohou být porušeny ve vzájemných stycích panelů. Pokud v objektu po povodních vznikly nové trhliny (trhliny mezi stěnovými dílci jsou častým průvodním jevem panelových technologií), doporučujeme prohlídku statikem, který rozhodne, do jaké míry je narušena prostorová tuhost domů. Starší panelové soustavy, realizované zejména do r. 1971, byly

navrženy jako rovinné systémy bez hmoždinkových styků prostorových novější soustavy již byly koncipovány jako prostorové.

- **Obvodové pláště** mohly být výplňové, samonosné nebo nosné. U prvních panelových soustav byly většinou jednovrstvé, později se používal obvodový plášť vícevrstvý. Doporučujeme rovněž v případě pochybností detailní posouzení statikem, nejlépe znalcem konkrétní soustavy. Zvláštní pozornost je třeba věnovat představeným lodžím, u nich je třeba zkontrolovat styky se základní nosnou či obvodovou konstrukcí panelového domu a sledovat, zda lodžie nepoklesla více než dům.
- **Vstupní stříšky** a vstupní schodiště jsou zpravidla samonosné, dilatačně oddělené od nosných konstrukcí domů. Pokud se vlivem poklesu nedusaného zasypu vychýlily směrem od domu, je to estetická porucha.

Panelové domy jsou velmi zranitelné výbuchem plynu. Je proto nezbytné po povodni provést revizi plynu a také elektroinstalací. V případě panelových domů doporučujeme řešit sanační práce vždy pomocí odborných firem obeznámených s touto technologií.

Vysoušení - jeho druhy a postupy

V zásadě můžeme řešit vysoušení objektu pomocí přístrojů a techniky a nebo přirozenou cestou.

Přirozenou cestou

Když chceme nechat objekt vyschnout přirozenou cestou, je nejdůležitější přístup čerstvého vzduchu a jeho cirkulace. Proto musíme nechat všechny otvory otevřené a to i ve vyšších patrech a nebo na půdě. Vytvoříme tak komínový efekt (průvan) a zajistíme tak neustálé proudění vzduchu. Musíme si však dát velký pozor na to, že po záplavách je ve venkovním vzduchu ještě velké procento vlhkosti a tímto se nám může proces vysychání velmi zpomalit. Pro zvýšení efektivity můžeme použít také různé ventilátory a nebo elektrické fukary.

Kondenzační vysoušeče

Vlhký vzduch z místnosti je nasáván do kondenzačního odvlhčovače vestavěným ventilátorem skrze výparník, kde dojde k ochlazení vzduchu a následnému zkapalnění vlhkosti. Tento ochlazený vzduch je dále využíván k chlazení kondenzátoru, o který se ohřeje a vysušený je vháněn zpět do místnosti. Vysrážená voda na výparníku (kondenzát), stéká do sběrače vody (nádrže), odkud musí být v pravidelných intervalech, závislých na stupni vlhkosti vzduchu, vylévána nebo automaticky odčerpávána malým čerpadlem. Provoz kondenzačních vysoušečů je méně nákladný, ale jeho využití je omezeno teplotou +15°C až +40°C. Při nižších teplotách se výrazně snižuje účinnost daného zařízení. Proto vysoušení v zimních měsících, kdy jsou teploty velmi nízké, a prostor určený k odvlhčení není vytápěn, nelze kondenzační vysoušeče použít, protože by došlo k zamrznutí zkapalněné vlhkosti (kondenzátu). Proto se do prostor určených k odvlhčení instalují zpravidla přenosné teploměry, nebo přídavné ohřivače vzduchu. Náklady určené pro vysoušení-odvlhčení se pak výrazně zvyšují!

Absorpční vysoušeče

Nasávaný vlhký vzduch z místnosti prochází sorpčním rotorem, který je tvořen malými vzduchovými kanálky s velmi velkou kontaktní plochou, na kterých jsou naneseny krystaly solí (např.: silikagel, lithium chlorid, molekulární síto, atd.), které na sebe vážou vodu, obsaženou v procházejícím vlhkém vzduchu. Aby vazná kapacita solných krystalů nebyla poměrně rychle vyčerpána, je otáčejícím se rotorem v jedné části segmentu hnán horký vzduch, který slouží k regeneraci solných krystalů tak, že jsou schopny stále vázat vodu. Tento silně zvlhčený (regenerující) vzduch je odváděn mimo vysoušený prostor prostřednictvím vzduchové hadice. Odpadá tedy starost kontrolovat stav kondenzátu v nádrži. Na opačné straně rotoru získáváme vysoce suchý vzduch, kterým vysoušíme daný objekt. Díky této technologii nejsou adsorpční odvlhčovače vázané na teplotu prostředí. Pracují i

při minusových teplotách až do -40°C . Vzhledem k faktu, že regenerační vzduch rotoru je odváděn hadicí pryč z daného prostoru, je zvýšena účinnost a efektivita celého procesu odvlhčení. Zařízení jsou navržena tak, že výstup vysoce suchého vzduchu je možno nasměrovat za použití vzduchové hadice i do méně přístupných míst.

Pravidla používání absorpčních a kondenzačních agregátů:

- 1) Je nutno zabránit přístupu vzduchu z jiných místností nebo zvenku. K tomu je třeba ve vysoušené místnosti zavřít všechny okna a dveře, utěsnit zbylé otvory tak, aby bylo maximálně zabráněno přístupu přirozeně vlhkého vzduchu do místnosti (po záplavách je vlhkost vnějšího vzduchu obzvláště vysoká).
- 2) Teplotu vzduchu ve vysoušené místnosti udržovat mezi 20 a 30°C (čím vyšší teplota, tím rychleji dochází k odpařování vlhkosti ze zdiva). Teplotu v místnosti lze zvyšovat nejlépe nějakým přenosným ohřívacem či radiátorem na elektřinu.
- 3) Nevětrat! Do místnosti vcházet jen ze účelem vylití vody z nádoby vysoušeče, obvykle stačí jednou za 12 hodin.
- 4) Vysoušeč ve vysoušeném prostoru musí běžet nepřetržitě 24 hodin denně! Jejich vypínáním (přes den větrat, v noci vysoušet) je negativně narušen proces vysoušení.
- 5) Vysoušeče nechat nepřetržitě pracovat v jednom prostoru minimálně 3-4 dny. Pak je možné je přemístit do jiné místnosti. Po navzlínání vody k povrchu zdiva je třeba proces znovu opakovat. Vysoušení je pozvolný a dlouhodobý proces.
- 6) Je-li dům podsklepen, je třeba zajistit nejdříve vysoušení sklepních prostor. Sníží se tím vzlínání vody do vyšších pater.
- 7) Nesprávným použitím vysoušečů a nedodržení uvedených zásad se zvyšuje spotřeba elektrické energie a prodlužuje doba vysoušení.

Horkovzdušné vysoušeče

Naftové horkovzdušné (teplovzdušné) vysoušeče ohřívají v místnosti vzduch. Zvyšováním teploty vzduchu a zdiva se napomáhá k rychlejšímu odpařování vody z konstrukcí zdiva. Spotřeba paliva (nafta) se pohybuje podle typu od 2 do 3 litrů za hodinu. Používají se zejména za nízkých teplot. Proto se využívají v zimním období.

Pravidla používání:

1. Horkovzdušné vysoušeče je vhodné využívat mimo jiné zvláště tam, kde nelze užít kondenzační vysoušeče, zejména v prostorech, které nelze uzavřít, příliš velké místnosti (chodby, haly apod.), nebo když je teplota vzduchu pod 5°C .
2. Horkovzdušný vysoušeč nenechávat sát na zed' z menší vzdálenosti než 70 cm.
3. Míří-li proud horkého vzduchu přímo na zed', je nutné vysoušeč přibližně po půl hodině posouvat dál.
4. Po vyhřátí místnosti je nutné zajistit silné vyvětrání vzduchu do volného prostoru mimo budovu. Cyklus vyhřátí - větrání pravidelně opakovat.

Závěrem

Upozorňujeme, že žádný „vysoušeč“ není všemocný prostředek, který nám v několika dnech upraví vlhkost zdiva na původní hodnoty. Je si třeba uvědomit, že se vždy jedná o dlouhodobý proces. Použitím vysoušečů správným způsobem může dojít pouze k urychlení procesu vysychání promočeného zdiva, zvláště na počátku procesu vysoušení.

Vysoušení pomocí elektroosmózy

Obvykle se udává, že při vzlínání vody v porézních látkách (zeminách, zdivu) vzniká elektrické pole, jehož kladný pól je ve zdivu a záporný pól v okolní zemině. Není tomu tak vždycky. Kromě pohybu vody je ovšem ještě mnoho dalších způsobů, jak může v zemině a ve zdivu vzniknout elektrické pole. Není žádnou vzácností vznik elektrického pole při styku vody ve zdivu, která obsahuje menší množství soli, s vodou s větším obsahem soli (různost koncentrace). Polarita se zřejmě mění podle toho, jak stárne malta. Nové zdi mají obvykle pól kladný a v zemině je pól záporný, ve zdivech velmi starých (od 100 let výše) tomu bývá obvykle opačně. Vysoušení probíhá na základě existence elektrického napětí mezi dvěma body vlhkého zdiva (horní hranicí vlhkosti a základy). Čím větší je rychlost vzlínání vlhkosti, tím větší je i napětí. Zkratujeme-li toto napětí (většinou uzemněním některé části vlhkého zdiva), mění se směr vzlínání a dochází tedy k vysušování. Při pasivním způsobu je rychlost vysušování menší než při aktivním. Pasivní způsob je prosté uzemnění, aktivní je založen na připojení elektrického napětí. Tento způsob může být velmi efektivní, ale řešení vysoušení stavby pomocí elektroosmózy bychom měli ponechat na odborníkovi.

Vysoušení provedením drenáže

Provedení drenáže je jedna z možností jak účinně urychlit odvod vody z konstrukce. U složitějších celků by měl provést návrh odborník, ale u rodinných domů to není podmínkou. Drenáž se provádí tak, že se obnaží zdivo kolem celého domu až na úroveň vnitřní podlahy (u podsklepených objektů až na úroveň základové spáry). Na dno výkopu položíme drenážní hadici, kterou vyspádujeme a zaústíme do dešťové kanalizace a nebo trativodu. Na zeď objektu připevníme tzv. nopovou fólii, která nám vytvoří provětrávanou vzduchovou mezeru. Posledním krokem je zasypání výkopu hrubším kamenivem (nebo oblázky), aby voda která přijde někdy v budoucnu protekla a byla odvedena drenážní trubkou. Tento způsob není univerzální, ale ve správném prostředí může být velmi účinný.

Kdy začít opravovat ?

S opravami je nejlepší nespěchat a vždy konzultovat počátek opravných prací s odborníkem, který nám může vyzkoušet vlhkost zdiva. Relativní vlhkost zdiva by měla být před začátkem opravných prací maximálně 65%.

Opravné práce

Omítky

Po domluvě s odborníkem zvážíme užití sanačních omítek, které jsou difúzně otevřené a dovolují pozdější prostup a odvod vlhkosti do okolního prostředí. Klasické omítky mají totiž nevýhodu v tom, že mají tendenci přebírat vlhkost celým svým obsahem a k odpařování dochází v úzké zóně u vnějšího okraje. Sanační omítka na rozdíl od toho umožňuje odpaření na styku zdivo omítka a omítkou už odchází pryč jako pára. Proto dochází k odvodu vlhkosti i poté, co je omítka realizována a nedochází k pozdějším výkvětům solí na omítce. Použití sanačních omítek (s vysokou porézností a propustností pro vodní páry při současně snížené kapilární vzlínavosti) je velmi rozšířené. Aplikace těchto omítek je často jediným opatřením z hlediska vlhkosti, téměř vždy však doplňujícím. Účinnost těchto omítek je i v případech vyššího zasolení (agresivní soli se v určitých vrstvách omítek ukládají a neprostupují na povrch). Sanační omítky jsou vyráběny jako suché maltové směsi určitých druhů a zrnitosti. Odpovědnost a riziko, včetně povinnosti přesvědčit se, zda má uvažovaná omítka certifikát WTA, je na prováděcí firmě. Autor návrhu rozhoduje o základních typech omítek (např. malta na cementovém, vápenném základě apod.) a o skladbě (použití sanačního podkladu, jedna nebo dvě vrstvy vlastní sanační omítky – WTA, sanační štuk apod.). V případě, že stav zdiva umožní použití pouze sanační omítky, je toto řešení ze všech hledisek velmi účinné a příznivé. Některé druhy sanačních omítek se svým složením blíží klasickým historickým omítkám a jsou tedy vhodné i z hlediska památkové ochrany budov.

Podlahy

Když už podlahy obnovujeme, měli bychom zvážit možnost opětovného zatopení a proto tomu uzpůsobit konstrukci podlah. V případě že počítáme s tím, že by mohl být objekt v budoucnu znovu zatopen, je nejlépe zbudovat tzv. celoplošně odvětranou podlahu, která umožní odvod vlhkosti vně objektu. Z hlediska volby materiálů povrchových úprav je lépe volit materiály nenasákavé (lamino, keramika, atd.) a předejít tak znehodnocení. Celá konstrukce by měla být opět kompaktní a z nenasákavých materiálů čímž zamezíme kumulaci vody v konstrukci.

Provětrávaná podlaha

Většinou se navrhuje v případě rekonstrukce celé podlahy. Spodní provětrávaná vrstva může být provedena několika způsoby: násyp hrubým štěrkem frakce 32-63 mm tl 20 cm a podél stěn uložit flexibilní děrované potrubí z PVC o profilu 8 až 10 cm, které má ve stěnách přírodní mřížky vzduchu a je zaústěné do svislého stoupacího potrubí (lze využít volný komínový průduch) pro zajištění tahu - vytvoření dutiny pomocí tvarovek IGLU- vytvoření dutiny pomocí tzv. IPT desek. Jedná se o desky z tvrdého polyetylénu o stavební výšce cca 60 mm, profilace podobná přepravce na vejce. Desky jsou položeny na upravený povrch terénu. Systém se dodává jako celek. Dutina se vždy navrhuje s aktivním provětráváním, které je zajištěno jednak přívodem vzduchu do vytvořené mezery v soklové části a jeho odvodem nejlépe do svislého stoupací potrubí (komínový efekt). Nad dutinou musí být v podlaze tepelná izolace – doporučuje se min. 12 cm.

K zateplení provětrávané podlahy doporučuji přistupovat z hlediska požadavků na tepelnou izolaci jako k obvodové stěně. Jedná se o to, že pod podlahu je přiváděn vnější studený vzduch a dochází zde k poměrně intenzivnímu ochlazení. Nad izolaci se obvykle provádí betonová vrstva v tl. 6 cm armovaná ocelovou sítí a pak je čistá podlaha. Tato deska musí být izolována i z boku (alespoň 5 cm po obvodu směrem k obvodové zdi). Použití izolačních folií u provětrávané podlahy pak vychází z indexu radonového rizika. Foliová izolace se pokládá na betonový potěr, kterým se vyrovnává štěrková vrstva nebo provětrávací tvarovky.

Práva a povinnosti postiženého Pracovněprávní důsledky povodní

Tento oddíl obsahuje informace o právech a povinnostech postiženého povodněmi. Vzhledem k tomu že tyto informace bývají často změněny je nutné se raději informovat na aktuální znění zákona upravující tyto situace.

I. Účast zaměstnance při odstraňování následků povodní

1. Zaměstnanec odstraňuje následky povodní na vlastní nemovitosti nebo jiném svém majetku

Mohou nastat dvě situace:

a) pokud zaměstnanec takto činí pouze ve svém vlastním zájmu, aby ochránil svůj majetek, jde o jeho důležitou osobní překážku v práci, při níž mu zaměstnavatel může poskytnout pracovní volno bez náhrady mzdy nebo platu (tzv. neplacené volno). Zaměstnanec se však může se zaměstnavatelem dohodnout, že takto zameškanou dobu nadpracuje. Právo na poskytnutí náhrady mzdy nebo platu při této překážce v práci může v souladu s § 2 odst. 2 zákoníku práce (zákon č. 262/2006 Sb.) vyplývat z kolektivní smlouvy, ze smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nebo z vnitřního předpisu zaměstnavatele. V této souvislosti lze uvést, že pokud by zaměstnavatel měl neodůvodněné námitky proti poskytnutí pracovního volna k zařízení důležitých osobních nebo majetkových záležitostí, platí obecné výkladové pravidlo uvedené v § 14 odst. 1 zákoníku práce, podle něhož výkon práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiného účastníka pracovněprávního vztahu a nesmí být v rozporu s dobrými mravy. Znamená to tedy, že zaměstnavatel by měl v případě postižení svých zaměstnanců povodněmi přihlížet k jejich oprávněným zájmům, tj. umožnit jim odstranění či zmírnění následků povodní,

b) pokud zaměstnanec odstraňuje následky povodně na svém majetku, ale současně jde o veřejný zájem (ohrožení sousední stavby zřícením, hygienické důvody), jde o překážku v práci z důvodu obecného zájmu podle § 202 zákoníku práce, při níž mu náleží pracovní volno. V tomto případě platí, že zaměstnanec je povinen existenci této překážky (plnění této povinnosti) zaměstnavateli prokázat (např. potvrzením od obecního úřadu, od policie, od Hasičského záchranného sboru České republiky apod.). Náhrada mzdy nebo platu od zaměstnavatele zaměstnanci nepřísluší, pokud se mezi sebou nedohodnou jinak. Právo na poskytnutí náhrady mzdy nebo platu při této překážce v práci může být v souladu s § 2 odst. 2 zákoníku práce založeno kolektivní smlouvou, individuální smlouvou uzavřenou mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nebo vnitřním předpisem zaměstnavatele.

2. Zaměstnanec poskytuje osobní pomoc při povodních jiné právnické či fyzické osobě

Jestliže zaměstnanec pomáhá při odstraňování následků povodní jiné právnické nebo fyzické osobě, a tato činnost zasahuje do jeho pracovní doby, je zaměstnavatel povinen poskytnout tomuto zaměstnanci pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu. Poskytování osobní pomoci by nemělo být živelné, ale mělo by být určitým způsobem organizováno. Jde o překážku v práci na straně zaměstnance z důvodu výkonu občanské povinnosti podle § 202 zákoníku práce. Při všech překážkách v práci na straně zaměstnance platí, že skutečnost, že šlo opravdu o překážku v práci (v tomto případě z důvodu výkonu občanské povinnosti) a délku jejího trvání prokazuje zaměstnanec zaměstnavateli. Pokud je zaměstnanci překážka v práci předem známa, musí její existenci zaměstnavateli oznámit. Není-li mu překážka v práci předem známa, musí překážku v práci zaměstnavateli oznámit bez zbytečného průtahu. Zaměstnavatel může v souladu s § 2 odst. 2 zákoníku práce poskytovat zaměstnanci náhradu mzdy nebo platu tehdy, jestliže to vyplývá z kolektivní smlouvy, nebo ze smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nebo z vnitřního předpisu zaměstnavatele.

3. Zaměstnanec potřebuje v souvislosti s povodněmi pracovní volno k zařazení svých důležitých osobních, rodinných nebo majetkových záležitostí (např. jednání s pojišťovnou)

Zaměstnavatel může poskytnout zaměstnanci pracovní volno bez náhrady mzdy (tzv. neplacené volno) k zařazení důležitých osobních, rodinných nebo majetkových záležitostí. Zaměstnanec se může v těchto případech se zaměstnavatelem dohodnout, že takto zameškanou dobu nadpracuje. Právo na pracovní volno s náhradou mzdy má zaměstnanec jen tehdy, je-li to stanoveno v kolektivní smlouvě, jiné smlouvě uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nebo ve vnitřním předpisu. I v tomto případě platí výkladové pravidlo uvedené v § 14 odst. 1 zákoníku práce, podle něhož výkon práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiného účastníka pracovněprávního vztahu a nesmí být v rozporu s dobrými mravy.

II. Povodní byl postižen zaměstnavatel

1. Převedení zaměstnance na jinou práci v důsledku povodní

V případě přerušení práce v důsledku povodní je nezbytné se pokusit převést zaměstnance na jinou práci, pokud je to možné. Zaměstnavatel může převést zaměstnance i bez jeho souhlasu na nezbytně nutnou dobu na jinou práci, než byla sjednána v pracovní smlouvě, jestliže je to třeba k odvrácení mimořádné události, živelní události nebo jiné hrozící nehody nebo ke zmírnění jejich bezprostředních následků. Při převedení zaměstnance na jinou práci však musí zaměstnavatel přihlížet k tomu, aby tato práce byla pro zaměstnance vhodná s ohledem na jeho zdravotní stav a schopnosti. Zaměstnanec je v takovém případě povinen příkazu zaměstnavatele uposlechnout, s výjimkou případů, kdy má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem je ohrožen jeho život nebo zdraví. V takových případech je nutný citlivý a ohleduplný přístup jak zaměstnance, tak i zaměstnavatele. Po dobu převedení na jinou práci obdrží zaměstnanec mzdu nebo plat podle vykonávané práce, avšak v žádném případě nemůže být tímto převedením poškozen, neboť pokud by tato mzda nebo plat byly nižší než mzda nebo plat, které mu příslušely před převedením, náleží mu doplatek do výše průměrného výdělku.

Přeložit zaměstnance k výkonu práce do jiného místa, než bylo sjednáno v pracovní smlouvě, lze však pouze s jeho souhlasem a v rámci zaměstnavatele.

2. Přerušeni práce z důvodu povodní

V případech, kdy zaměstnanec nemůže v důsledku povodní konat práci podle pracovní smlouvy a ani nebyl převeden na jinou práci, jde o překážku v práci na straně zaměstnavatele způsobenou nepříznivými povětrnostními vlivy nebo živelní událostí a zaměstnavatel je povinen mu poskytnout náhradu mzdy nebo platu ve výši 60% průměrného výdělku. V kolektivních smlouvách, jiných smlouvách uzavřených mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem lze dohodnout nebo ve vnitřním předpisu stanovit, že zaměstnanec dostane náhradu vyšší, maximálně však do výše průměrného výdělku. O překážku v práci z důvodu nepříznivých povětrnostních vlivů nebo živelní události jde nejen v případech přímých a bezprostředně působících povětrnostních vlivů či živelní události, ale i v případě dalších důsledků vyplývajících z těchto nepříznivých vlivů nebo živelní události, pokud přerušeni práce s těmito nepříznivými povětrnostními vlivy nebo živelní událostí souvisí, což lze dovodit z § 207 písm. b) zákoníku práce.

III. Další pracovněprávní důsledky povodní

1. Zaměstnavatel není sám postižen povodněmi, ale nemůže přidělovat zaměstnancům práci v důsledku nedodání surovin, subdodávek, energie apod.

V takovém případě jde sice také o překážku v práci na straně zaměstnavatele, ovšem nikoli z důvodu nepříznivých povětrnostních vlivů nebo živelní události, ale z důvodu prostoje. Prostoje se v souladu s § 207 písm. a) zákoníku práce rozumí přechodná závada způsobená poruchou na strojním zařízení, kterou zaměstnanec nezavinil, v dodávce surovin nebo pohonné síly či jinými podobnými provozními příčinami. V takovém případě, nebyl-li zaměstnanec převeden na jinou práci, přísluší mu náhrada mzdy nebo platu ve výši 80 % průměrného výdělku. V kolektivních smlouvách nebo v individuálních smlouvách uzavřených mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem lze dohodnout nebo ve vnitřním předpisu stanovit, že zaměstnanec dostane náhradu mzdy vyšší, maximálně však do výše průměrného výdělku. V případě prostoje může být zaměstnanec převeden na jinou práci jen se svým souhlasem.

2. Kdy přichází v úvahu jiná překážka v práci na straně zaměstnavatele

Jestliže zaměstnavatel nepřiděluje zaměstnanci práci pro jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele, než pro prostoj nebo přerušeni práce způsobené nepříznivými povětrnostními vlivy nebo živelní událostí, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci náhradu mzdy ve výši průměrného výdělku (§ 208 zákoníku práce). O takovou překážku v práci v souvislosti povodněmi může jít například tehdy, pokud se zaměstnavatel – fyzická osoba, která přiděluje a organizuje práci, nedostaví na pracoviště, které samo o sobě není postiženo povodněmi, a v důsledku toho zaměstnanci nemohou konat práci.

3. Přerušeni dopravního provozu nebo zpoždění hromadných dopravních prostředků souvislosti s povodněmi

Nemůže-li se zaměstnanec dostavit do zaměstnání z důvodů přerušeni provozu hromadných dopravních prostředků nebo dostaví-li se později z důvodu jejich zpoždění, poskytne mu zaměstnavatel pracovní volno bez náhrady mzdy nebo platu na nezbytně nutnou dobu, nemohl-li zaměstnanec dosáhnout místa pracoviště jiným přiměřeným způsobem. Tato právní úprava vyplývá z Přílohy k nařízení vlády č. 590/2006 Sb. Zaměstnanec se může se zaměstnavatelem dohodnout, že takto zameškanou dobu napracuje. Právo na náhradu mzdy nebo platu při této překážce v práci může vyplývat z kolektivní smlouvy nebo individuální smlouvy uzavřené mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, nebo z vnitřního předpisu zaměstnavatele. Právo na pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu na nezbytně nutnou dobu, nejvýše na jeden den však má podle uvedené Přílohy k nařízení vlády pouze zaměstnanec těžce zdravotně postižený, který cestuje nehromadným dopravním prostředkem, který používá a kterému byla znemožněna cesta do zaměstnání z povětrnostních důvodů.

4. Čerpání dovolené v době povodní

Pokud zaměstnanci nepřislouší právo na pracovní volno k odstraňování či zmírňování následků povodní podle právního předpisu, může k řešení odstranění uvedených důsledků požádat zaměstnavatele

o určení nástupu dovolené. Pokud tomu nebrání vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele, měl by takovým žádostem svých zaměstnanců vyhovět. Na druhé straně by nebylo plně v souladu s účelem čerpání dovolené, kdyby zaměstnavatel určil zaměstnancům postiženým povodněmi, kteří nemají právo na pracovní volno z důvodu překážky v práci, čerpání dovolené bez jejich žádosti, případně bez oznámení určení čerpání dovolené alespoň 14 dnů předem, pokud se nedohodne se zaměstnancem na kratší době. Jestliže je to z provozních důvodů nutné, může zaměstnavatel v dohodě s odborovou organizací určit hromadné čerpání dovolené. Hromadné čerpání dovolené však nesmí činit více než dva týdny a u uměleckých souborů z povolání čtyři týdny.

5. Nevyplácení mezd zaměstnavatelem v důsledku povodní

Pokud zaměstnavatel nevyplácí svým zaměstnancům mzdu v důsledku povodní, zaměstnanec může využít zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, v platném znění. Může se obrátit na příslušný úřad práce podle místa sídla zaměstnavatele, který mu poradí v dalším postupu. Úřad práce mu rovněž může poskytnout po podání návrhu na prohlášení konkursu zákonem stanovený rozsah nevyplacené mzdy. Kromě toho má zaměstnanec možnost okamžitě zrušit pracovní poměr se zaměstnavatelem v případě, že zaměstnavatel mu nevyplatil mzdu nebo plat nebo náhradu mzdy nebo platu do 15 dnů po uplynutí termínu splatnosti.

6. Povodně a další existence zaměstnavatele

Zákoník práce nestanoví pro případ ukončení činnosti zaměstnavatele, popřípadě jeho části nebo přemístění zaměstnavatele nebo jeho části v důsledku povodní žádné výjimky. Pokud se v důsledku povodní zaměstnavatel ruší nebo se ruší jeho část, či dochází k přemístění zaměstnavatele nebo jeho části, lze dát zaměstnancům výpověď. Na tyto případy se nevztahuje ochranná doba podle § 53 zákoníku práce, takže výpověď lze dát i zaměstnancům, kteří jsou v pracovní neschopnosti, zaměstnancům, kteří vykonávají službu v ozbrojených silách nebo civilní službu, nebo zaměstnankyním na mateřské či zaměstnankyním a zaměstnancům na rodičovské dovolené. Výpověď je nezbytné dát zaměstnancům v písemné podobě a musí jim být doručena do vlastních rukou, a to buď předáním, nebo prostřednictvím pošty. Výpovědní doba činí podle § 51 odst. 1 zákoníku práce nejméně dva měsíce a začíná běžet prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi. Z důvodu rušení nebo přemístění zaměstnavatele či jeho části lze zaměstnancům rovněž navrhnout dohodu o skončení pracovního poměru podle § 49 zákoníku práce. Dohodou pracovní poměr skončí dnem, na kterém se zaměstnavatel a zaměstnanec dohodnou. Při skončení pracovního poměru výpovědí danou zaměstnavatelem zaměstnanci, nebo dohodou z výše uvedených důvodů náleží zaměstnanci odstupné ve výši nejméně trojnásobku průměrného výdělku. Toto odstupné se vyplácí zaměstnancům až při skončení pracovního poměru.

Právní důsledky povodní v oblasti zaměstnanosti

1. Umístění uchazeče o zaměstnání na práci při odstraňování následků povodní

Pro využití uchazečů o zaměstnání evidovaných úřady práce lze při odstraňování následků povodní v současné době použít krizový zákon č. 240/2000 Sb. a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Pracovní výpomoc podle krizového zákona ukládá hejtmán a po ukončení této povinnosti vydává fyzické osobě potvrzení o jejím výkonu. Osvobození od pracovní výpomoci stanoví krizový zákon výslovně v § 32 (např. ženy a osamělí muži pečující o děti do 15 let, těhotné ženy, osoby plně invalidní apod.). Pokud fyzická osoba není schopna ze zdravotních důvodů uloženou pracovní výpomoc konat, doloží tuto skutečnost lékařským posudkem, který vystaví zdravotnické zařízení určené orgánem, jenž uložil pracovní výpomoc (§ 31 odst. 6 a 7 krizového zákona). Za vykonání pracovní výpomoci náleží fyzické osobě peněžní náhrada, kterou vyplatí ten, kdo o jejím uložení rozhodl; nelze-li určit výši náhrady dohodou, stanoví se náhrada ve výši, která odpovídá obvyklé mzdě za stejné či podobné práce (§ 35 krizového zákona).

Uchazeče o zaměstnání lze takto využít, pokud příslušné orgány vyhlásí v příslušných územních oblastech (kraj) krizovou situaci. Úřady práce jim předají na vyžádání seznamy vhodných uchazečů o zaměstnání. Po dobu výkonu pracovní výpomoci zůstanou tyto osoby v evidenci uchazečů o zaměstnání u úřadu práce.

2. Možnosti využití uchazečů o zaměstnání podle předpisů o zaměstnanosti

Uchazeči o zaměstnání mohou být pro odstraňování následků povodní umístěni:

- a) v rámci veřejně prospěšných prací u obcí nebo jiných zaměstnavatelů. Veřejně prospěšnými pracemi pro tyto účely se rozumí odstraňování následků povodní na veřejném a soukromém majetku, včetně vlastního
- b) na společensky účelných pracovních místech u zaměstnavatelů při odstraňování následků povodní a znovuvvedení do provozu výrobních a provozních kapacit, včetně souvisejících administrativních a personálních činností apod.,
- c) formou krátkodobého zaměstnání u zaměstnavatelů.

Veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa u zaměstnavatelů jsou vytvářeny na základě dohod mezi úřadem práce a obcí, popř. jiným zaměstnavatelem. Úřad práce na vytvoření těchto pracovních míst může poskytnout příspěvek. Žadatelé k žádostem o příspěvek musí doložit potvrzení o tom, že nemají v evidenci daní zachyceny daňové nedoplatky, nemají nedoplatek na pojistném a na penále na veřejném zdravotním pojištění nebo na pojistném a na penále na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, s výjimkou případů, kdy bylo povoleno splácení ve splátkách a nejsou v prodlení se splácením splátek. Potvrzení, které nesmí být starší než 1 měsíc, se předkládá úřadu práce v originále. ÚP pořídí kopii, kterou ověří a originál žadateli vrátí. Pokud tedy žadatel v rozmezí jednoho měsíce podává více žádostí o příspěvek, není nutné předkládat vždy nové potvrzení, ale postačí předložení původního, které není starší než 1 měsíc. Výše uvedené zaměstnání musí být pro uchazeče o zaměstnání vhodné. Vhodným zaměstnáním pro uchazeče o zaměstnání, který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání po dobu kratší než 1 rok, je zaměstnání:

- a) které zakládá povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
- b) jehož délka pracovní doby činí nejméně 80 % stanovené týdenní pracovní doby,
- c) které je sjednáno na dobu neurčitou, nebo na dobu určitou delší než 3 měsíce a
- d) které odpovídá zdravotní způsobilosti fyzické osoby.

Pro uchazeče o zaměstnání, který je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání po dobu delší než 1 rok, je vhodným zaměstnáním i takové zaměstnání, které:

- a) zakládá povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
- b) jehož délka pracovní doby činí nejméně 80 % stanovené týdenní pracovní doby a
- c) které odpovídá zdravotní způsobilosti fyzické osoby, nebo takové zaměstnání, které
 - zakládá povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
 - které je sjednáno na dobu neurčitou, nebo na dobu určitou delší než 3 měsíce,
 - jehož délka pracovní doby činí nejméně 50 % stanovené týdenní pracovní doby a
 - které odpovídá zdravotní způsobilosti fyzické osoby.

Z ostatních hledisek úřad práce přihlíží zejména k možnosti ubytování. Bude-li proto zajištěna možnost ubytování popř. vhodná doprava do zaměstnání mimo okres, v jehož územním obvodu má uchazeč o zaměstnání trvalý pobyt, je možné takovéto zaměstnání považovat za zaměstnání vhodné. Odmítnutí zaměstnání v rámci veřejně prospěšných prací a společensky účelných pracovních míst bez vážných důvodů uvedených v zákoně o zaměstnanosti) lze postihnout vyřazením z evidence uchazečů o zaměstnání se všemi dalšími důsledky v oblasti sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění (zejména ztrátou nároku na některé dávky a povinností platit si zdravotní pojištění).

Na veřejně prospěšné práce mohou být umísťováni uchazeči o zaměstnání i v rámci krátkodobého zaměstnání. Krátkodobé zaměstnání je takové zaměstnání, které není pro uchazeče o zaměstnání vhodným zaměstnáním a je zprostředkováno úřadem práce nejdéle na dobu 3 měsíců, pokud odpovídá jeho zdravotnímu stavu. Po dobu výkonu krátkodobého zaměstnání je uchazeč o zaměstnání dále veden úřadem práce v evidenci uchazečů o zaměstnání a je mu poskytována podpora v nezaměstnanosti, pokud mu na ni vznikl nárok a dosud mu neuplynula podpůrná doba. Odmítnutí krátkodobého zaměstnání nemůže být důvodem pro vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání.

3. Zničení dokladů a zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání

Občané, kteří žádají úřad práce o zprostředkování zaměstnání a v důsledku povodní nemohou předložit požadované doklady o ukončení zaměstnání, mohou tuto skutečnost osvědčit prohlášením.

4. Změna pobytu uchazeče o zaměstnání podle předpisů o zaměstnanosti

Změní-li uchazeč o zaměstnání v důsledku povodní místo svého pobytu, je povinen neprodleně oznámit tuto skutečnost úřadu práce, u něhož je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Je-li mu poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, je v jeho zájmu, aby tuto skutečnost oznámil i své dodací poště.

Povodně a dávky pomoci v hmotné nouzi

V souvislosti s povodněmi a jejich následky mohou postižené osoby požádat na pověřeném obecním úřadě o dávku ze systému pomoci v hmotné nouzi, a to o dávku mimořádné okamžité pomoci. Místní příslušnost se v těchto případech řídí místem, kde je osoba hlášena k trvalému pobytu. Pokud však k situaci, která vyžaduje mimořádnou okamžitou pomoc, došlo mimo správní obvod pověřeného obecního úřadu, v němž je osoba hlášena k pobytu, je místně příslušný ten pověřený obecní úřad, v jehož správním obvodu k situaci došlo. Je nutné upozornit, že dávku mimořádné okamžité pomoci nelze poskytnout na opravy rekreačních objektů (chat apod.), jestliže postižené osoby užívají byt i jinde. Postižené osoby žádají o tuto dávku prostřednictvím předepsaných tiskopisů, které mají pověřené obecní úřady k dispozici a jsou také vyvěšeny na webových stránkách MPSV

(www.portal.mpsv.cz). Dávku mimořádné okamžité pomoci lze poskytnout pro situace:

1. Mimořádná okamžitá pomoc osobám, které postihla vážná mimořádná událost

Účelem této peněžité dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi je poskytnutí rychlé pomoci k zabezpečení základních životních potřeb občanů, kteří byli postiženi vážnou mimořádnou událostí, mezi které patří i povodeň. Pokud osobu postihla povodeň a celkové sociální a majetkové poměry osoby jsou takové, že jí neumožňují nepříznivou situaci překonat vlastními silami, a orgán pomoci v hmotné nouzi považuje tuto osobu na základě posouzení jejích poměrů za osobu v hmotné nouzi, lze této osobě poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc. Posouzení stavu hmotné nouze i následné poskytnutí finanční pomoci může pověřený obecní úřad učinit bezodkladně. Pro uvedený účel pomoci je situace posuzována v rámci okruhu společně posuzovaných osob, tj. osob, které s osobou žádající o pomoc užívají byt poškozený v důsledku vážné mimořádné události. Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout jen jedné osobě ze společně posuzovaných osob. Při posuzování majetkových poměrů osob se přihlíží především k případné finanční hotovosti, kterou by osoby mohly použít k prvotní likvidaci následků vážné mimořádné události, aniž by bylo ohroženo uspokojování jejich základních životních potřeb. Je důležité si uvědomit, že smyslem této mimořádné okamžité pomoci je zabezpečení první pomoci k zajištění základních životních podmínek, než bude možné poskytnout pomoc z jiných zdrojů (pojišťovna apod.). Výše mimořádné okamžité pomoci se v daném případě stanoví s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby (společně posuzovaných osob) až do patnáctinásobku částky životního minima jednotlivce, tj. 46.890 Kč.

2. Mimořádná okamžitá pomoc osobám, které nemají dostatečné prostředky k úhradě nákladů na předměty dlouhodobé potřeby

Účelem této peněžité dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi je poskytnutí pomoci osobě, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky na úhradu nákladů spojených s pořízením nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby a na základní vybavení domácnosti (např. pračka, lednička apod.). Uvedenou dávku lze využít i v případě následků povodně, kdy osobám vzniknou v souvislosti s těmito následky mimořádné výdaje. Podmínkou pro poskytnutí této dávky je, že orgán pomoci v hmotné nouzi považuje takovou osobu na základě posouzení jejich poměrů za osobu v hmotné nouzi.

Výše mimořádné okamžité pomoci se stanoví až do výše konkrétního nákladu s tím, že součet dávek poskytnutých podle tohoto stanovení nesmí v rámci kalendářního roku překročit desetinásobek životního minima jednotlivce, tj. 31.260 Kč. Jde o jednorázovou dávku, poskytnutí několikrát v roce není (až do limitu celkové výše) vyloučeno.

3. Mimořádná okamžitá pomoc osobám, které nemají dostatečné prostředky k úhradě nezbytného jednorázového výdaje

Účelem této peněžité dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi je poskytnutí pomoci osobě, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky na úhradu jednorázového výdaje spojeného zejména se zaplacením správního poplatku nebo v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu. Uvedenou dávku lze využít i v případě následků povodně, kdy osobám vzniknou mimořádné výdaje na pořizování např. nových dokladů, na přechodné ubytování při zničení bytu apod. Podmínkou pro poskytnutí této dávky je, že orgán pomoci v hmotné nouzi považuje takovou osobu na základě posouzení jejich poměrů za osobu v hmotné nouzi.

Výše mimořádné okamžité pomoci se stanoví až do výše konkrétního nákladu. Jde o jednorázovou dávku, poskytnutí vícekrát v roce není vyloučeno.

Povodně a veřejná služba

V případě následků povodní může obec pro pomocné práce (úklidy apod.) využít osob v hmotné nouzi v rámci veřejné služby (§ 18a zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů). Na základě písemné smlouvy, uzavřené mezi obcí a osobou v hmotné nouzi, lze zabezpečovat pomoc v záležitostech, které jsou konány ve prospěch obce a jejích občanů. Vzhledem k tomu, že veřejná služba je zabezpečována v samostatné působnosti obce, mohou obce při organizování veřejných služeb mezi sebou spolupracovat.

Pokud se obec rozhodne veřejnou službu organizovat, ukládá jí zákon povinnost uzavřít s osobou v hmotné nouzi smlouvu o výkonu veřejné služby. Smlouva obsahuje alespoň místo, předmět a dobu výkonu veřejné služby osoby. Rovněž smlouva musí obsahovat uložení povinnosti obci uzavřít pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou osoba vykonávající veřejnou službu způsobí nebo jí bude způsobena. Na úhradu pojistného vyplývajícího z obcí uzavřené pojistné smlouvy může obci poskytnout Ministerstvo práce a sociálních věcí dotaci.

Povodně a sociální pojištění

Osobám nemocensky pojištěným (zaměstnancům a osobám samostatně výdělečně činným, které se dobrovolně přihlásily k nemocenskému pojištění), které pobíraly dávky nemocenského pojištění před povodní a nárok na tyto dávky nadále trvá, budou tyto dávky vyplaceny. Výplata dávek může být pouze zpožděna, jestliže plátce dávek (okresní správa sociálního zabezpečení) nebo pošta byly zatopeny nebo evakuovány.

1. Ztráta nebo zničení dokladů v důsledku povodní

Jestliže u zaměstnavatele došlo v důsledku povodní ke ztrátě nebo zničení potřebných dokladů či podkladů, a proto nemůže zjistit údaje, které je povinen sdělit okresní správě sociálního zabezpečení, musí se kontaktovat s příslušnou okresní správou sociálního zabezpečení. Zaměstnanec nárok na dávky neztratí, ale také v tomto případě je nezbytné počítat s tím, že výplata dávek bude opožděna.

Pokud došlo v důsledku povodní ke ztrátě nebo zničení potřebných dokladů, které slouží zaměstnanci pro uplatnění nároku na dávku (například Potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti), požádá lékaře o vyhotovení nového dokladu.

2. Pracovní volno a dávky nemocenského pojištění

Zaměstnanec, který požádal zaměstnavatele o pracovní volno bez náhrady mzdy (o tzv. neplacené volno) a v době trvání neplaceného volna je uznán práce neschopným, nemá nárok na nemocenské za dobu pracovní neschopnosti, po kterou neplacené volno mělo trvat; za dobu neplaceného volna nemá nárok ani na ošetrovné. Zaměstnanec může podat žádost o přiznání nemocenského z důvodu tvrdosti, která se vyskytla při provádění zákona o nemocenském pojištění, tj v případě, kdy bylo zaměstnanci poskytnuto neplacené volno v souvislosti s povodní. O žádosti rozhodne ministr práce a sociálních věcí. Doporučuje se žádost podat prostřednictvím okresní správy sociálního zabezpečení.

Zaměstnanec, který nepracuje, protože zaměstnavatel nemá pro něho práci a zaměstnanec má proto nárok na náhradu mzdy, má v této době nárok na dávky nemocenského pojištění jako zaměstnanec, který pracuje. Má tedy nárok i na nemocenské od 15. kalendářního dne, jestliže bude v době, v níž nepracuje, uznán dočasně práceneschopným nebo mu bude nařízena karanténa.

3. Úhrada pojistného

Plátcům pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (pojistné) nemůže být pojistné prominuto a ani nemůže být povolen odklad placení pojistného. Z dlužného pojistného nabíhá penále; nemůže být zastaveno ani nabíhání penále.

Penále může být pouze na žádost prominuto. Bezprostřední postižení záplavami bude při rozhodování o žádosti o prominutí penále jistě zohledňováno jak příslušnými správami sociálního zabezpečení, tak Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR.

4. Důchodové pojištění

Výplata důchodů vyplácených v hotovosti může být zpožděna, pokud vyplácející pošta byla zatopena nebo evakuována.

Zdroje:

- Brožura MPSV POVODNĚ 2009 Praktické rady občanům
- PRAVIDLA ZÁKLADNÍ HYGIENY PO ZÁPLAVÁCH – Krajská hygienická stanice
- Internet POSTUP PŘI ODSTRAŇOVÁNÍ ŠKOD V ZATOPENÝCH BUDOVÁCH
- Internet www.nehody.cz
- Internet pro technologie ochrany památek
- Internet Seznam dezinfekčních, dezinfekčních a deratizačních přípravků, sterilizačních přístrojů a pomůcek a přípravků pro dezinfekci vody schválených hlavním hygienikem ČR
- internet POMOC PO POVODNÍCH
- internet <http://jiho.moravskestavby.cz/>
- internet <http://www.hobby.cz/>
- MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ České Republiky - Pravidla základní hygieny po záplavách
- Internet „Jak se připravit“
- í a metody mírné elektroosmózy
- Internet <http://www.odvlhcovani.cz>
- Internet <http://www.artbyt.cz/index.htm>
- Internet <http://www.zetr.cz/produkty/vzduch/provetrane-podlahy.html>
- Brožura Oprava vlhkostí a solemi poškozeného zdiva
- Brožura STAVEBNÍ OBNOVA OBJEKTŮ PO.KOZENÝCH POVODNÍ - Zkušenosti s likvidací povodňových škod ze záplav na Moravě v roce 1997
- Internet <http://www1.szu.cz>
- Internet <http://www.tzb-info.cz>
- brožura Technologické postupy oprav kotlů Dakon poškozených záplavami
- internet stavební listy - Zdivo budov po záplavách
- internet <http://www.mzp.cz>